

บทที่ 5

การสื่อสารกับการก่อตัว การทำหน้าที่ และการธำรงรักษา เครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์

ในบทนี้เป็นการศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับการก่อตัว การทำหน้าที่ และการธำรงรักษา เครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ซึ่งในการเกิดขึ้นและการดำรงอยู่ของเครือข่ายต่าง ๆ นั้นย่อมต้องมีการสื่อสารเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการสานสัมพันธ์และกระจายข่าวต่าง ๆ ไปยังสมาชิกของเครือข่าย เช่นเดียวกับเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ที่การสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการก่อตัว การทำหน้าที่ และการธำรงรักษาให้เครือข่ายดำเนินการมาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกระบวนการเข้าถึงข้อมูลของผู้วิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ประกอบกับการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของแฟนคลับ เช่น ในการบันทึกเทปรายการสมาคมชมดาว งานแถลงข่าวคอนเสิร์ตโอ้ละหนอมายเลิฟ และภายในงานคอนเสิร์ตโอ้ละหนอมายเลิฟ เป็นต้น โดยผู้วิจัยบันทึกข้อมูลที่ได้มาด้วยเครื่องบันทึกเสียง ด้วยการจดลงในสมุดบันทึก การบันทึกภาพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ และนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการศึกษา โดยในบทนี้ผู้วิจัยจะขออธิบายถึงกระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นตามระยะต่าง ๆ ดังนี้

1. ระยะการก่อตัวของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์
  2. ระยะการทำหน้าที่ของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์
  3. ระยะการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์
- ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5.1

กระบวนการสื่อสารของเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ในระยะต่าง ๆ

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าเมื่อเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ มีการสื่อสารเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ แล้ว เมื่อถึงกระบวนการดำรงรักษาหากมีการสื่อสารที่ต่อเนื่องก็จะทำให้เกิดแฟนคลับกลุ่มใหม่ ๆ เกิดขึ้นเรื่อย ดังตัวอย่างการเกิดขึ้นของแฟนคลับกลุ่มที่ 3 ที่เกิดขึ้นได้เพราะแฟนคลับรุ่นแรก ๆ มีการดำรงรักษาเครือข่ายไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะการก่อตัวของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์

การก่อตัวของเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์นั้น เริ่มมาจากการก่อตัวของแฟนคลับที่เป็นปัจเจกบุคคลที่อยู่กระจัดกระจายตามที่ตั้งต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงการเข้าสู่การเป็นแฟนคลับของปัจเจกบุคคลเสียก่อนเพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้แฟนเพลงกลายมาเป็นสมาชิกแฟนคลับที่ติดตามผลงานอย่างสม่ำเสมอ

การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับของปัจเจกบุคคล

การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ของแต่ละบุคคลนั้น มีสาเหตุ และมีช่วงระยะเวลาการเข้าสู่การเป็นแฟนคลับที่แตกต่างกัน ตามแต่ช่วงอายุ และลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งในการเข้าสู่การเป็นแฟนคลับนั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นคือ

- การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตั้งแต่ธงไชย แมคอินไตย์ เป็นนักแสดง
- การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับในช่วงที่ธงไชย แมคอินไตย์เป็นนักร้อง
- การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตามสมาชิกในครอบครัว

สาเหตุในการเข้าสู่การเป็นแฟนคลับนั้นมีปัจจัยต่าง ๆ มาเป็นส่วนเกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มแฟนคลับ ทำให้ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่ทำให้แฟนเพลงตัดสินใจมาเป็นสมาชิกแฟนคลับนั้น มีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. สมาชิกแฟนคลับที่ก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตั้งแต่ธงไชย แมคอินไตย์เป็นนักแสดง

แฟนคลับกลุ่มนี้จะเริ่มประทับใจในตัวธงไชย แมคอินไตย์ ตั้งแต่ช่วงที่เป็นพิธีกรหรือเป็นนักแสดง โดยจุดเริ่มต้นจะมาจากความประทับใจในรูปร่างหน้าตา สีสันการแสดง รวมไปถึงประทับใจในบทบาทการแสดงที่ได้รับ จนนำไปสู่การติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง

“ชอบพีเบิร์ดมาตั้งแต่ก่อนออกอัลบั้ม ตั้งแต่ตอนเล่นละครเรื่องบ้านสอยดาว รู้สึกว่าทำไมผู้ชายคนนี้ดูอบอุ่นจัง ก็เลยชอบ ตอนนั้นยังไม่รู้จักพีเบิร์ดเลยนะ รู้จักแต่คุณธงไชย” (ศิริรัตน์ อุทกเชยว, สัมภาษณ์)

“เริ่มชอบตั้งแต่ก่อนออกอัลบั้ม ตั้งแต่ที่เบิร์ดเล่นละครเรื่องพลับพลึงสีชมพู พีเบิร์ดน่ารักมาก ๆ เป็นพิธีกรก็น่ารัก” (นันทวดี เนียมมัญญ์, สัมภาษณ์)

จากความประทับใจในรูปร่างหน้าตาและบุคลิกภายนอก จากประสบการณ์ที่ได้เห็นผ่านสื่อมวลชน ทำให้แฟนคลับกลุ่มนี้เฝ้าติดตามอย่างจริงจัง จึงหาข่าวคราวและติดตามศิลปินไปต่าง ๆ เมื่อได้พบตัวจริงก็ยิ่งเพิ่มความประทับใจให้เกิดขึ้น ด้วยความเป็นกันเอง ความเอาใจใส่ของธงไชย แมคอินไตย์ ทำให้แฟนคลับรักและชื่นชอบเขามาจนถึงทุกวันนี้

“เคยนั่งรอถ่ายมิวสิกพีเบิร์ดจนตึก คิดอยู่ว่าถ้าพีเบิร์ดเดินมาจะถามว่าเหนื่อยไหม แต่พอพีเบิร์ดเดินมาจริง ๆ เรากำลังจะอ้าปากถาม แค่นั้นถามขึ้นมาก่อนว่าเหนื่อยไหม เราก็เลย อึ้งพูดไม่ออกเลย ได้แต่ยิ้ม ดีใจมาก ๆ” (ศิริรัตน์ อุทกเชยว, สัมภาษณ์)

พีเบิร์ดไม่เคยปฏิเสธน้อง ๆ ขอถ่ายรูปอะไรให้ได้ก็ให้เลย ถ้าไม่ได้ก็จะไม่พูดจะนิ่ง ๆ เราก็จะรู้เอง หรือเวลาไปคอนเสิร์ตไม่ว่าจะมาถึงหรือก่อนกลับ พีเบิร์ดจะปล่อยฟรี แฟนคลับจะจับมือหรืออะไรก็จะปล่อย การ์ด 6-7 คนก็กันพีเบิร์ดไม่ได้จะเดินช้า ๆ คุยกับน้อง ๆ ล่าสุดไปดูคอนเสิร์ตมีรั้วกัน พีเบิร์ดก็เดินมาหามาให้เราถอด”(นันทวดี เนียมน้ย, สัมภาษณ์)

จากคำพูดดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความประทับใจที่แฟนคลับมีต่อธงไชย แมคอินไตย์ และแสดงให้เห็นว่าตัวศิลปินเองเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้แฟนคลับรักและชื่นชมเขามาจนถึงทุกวันนี้ ในช่วงแรก ๆ แฟนคลับกลุ่มนี้เริ่มจากการเป็นแฟนละครหรือแฟนรายการที่ชื่นชอบผลงานทางการแสดงและติดตามผลงานอย่างเป็นประจำ แต่เมื่อเวลาผ่านไปจุดที่พวกเขา “กลายมาเป็น” (becoming) แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ คือเมื่อพวกเขาได้พบตัวจริงของศิลปินและพบว่าศิลปินน่ารัก มีความเป็นกันเอง ให้ความใส่ใจกับแฟนคลับทุก ๆ คน เมื่อแฟนคลับพบว่าศิลปินที่เขาชื่นชอบมีความน่ารักจริงอย่างที่พวกเขาเคยจินตนาการไว้ พวกเขาจึง “กลายมาเป็น” แฟนคลับอย่างต่อเนื่องและยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน

2. สมาชิกแฟนคลับที่ก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตั้งแต่ธงไชย แมคอินไตย์เป็นนักร้อง

แฟนคลับกลุ่มนี้จะก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับหลังจากที่ธงไชย แมคอินไตย์ ออกอัลบั้มเพลง เป็นนักร้องเริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปแล้ว แฟนคลับกลุ่มนี้จะชื่นชอบในรูปร่างหน้าตาและบุคลิกภายนอกของศิลปินก่อนเช่นเดียวกับแฟนคลับกลุ่มแรก แต่มีบางคนที่เริ่มชอบจากผลงานเพลงก่อน ชอบในตัวเพลงที่ไพเราะ เนื้อหาตรงกับใจของกลุ่มเป้าหมาย แล้วจึงติดตามผลงานทางด้านอื่น ๆ ตามมา

“ตอนแรกก็รู้สึกชอบพี่เค้าก็เพราะว่าชอบเพลง ชอบเสียงร้องของพี่เค้า แล้วกับบทบาททางการแสดง” (ชนิดา ธีระธนานนท์, สัมภาษณ์)

ภาพที่มองครั้งแรกที่เบิร์ดเป็นผู้ชายที่น่ารักคนนึง ยิ่งได้ดูคอนเสิร์ตก็รู้ว่าคนนี้มีอะไรหลายอย่างนะ เราก็ติดตามไปเรื่อย ๆ และอีกอย่างหนึ่งก็คงเป็นเพราะตัวเนื้อเพลงด้วย เนื้อเพลงก็มีส่วนสำคัญเพราะเป็น first impression ที่ทำให้เรารู้จักชื่อของศิลปินแต่ละคน เพลงมันโดน อย่างเพลงด้วยรักและผูกพัน เป็นเพลงที่ดูอบอุ่นพอเห็นพีเบิร์ดร้องก็รู้สึกตามนั้นเลย (บุญศรี ธนสารสุโรจน์, สัมภาษณ์)

หลังจากที่ติดตามผลงานอย่างต่อเนื่องแล้วแฟนคลับกลุ่มนี้ก็จะติดตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ เมื่อได้พบตัวจริงศิลปินก็สามารถสร้างความประทับใจให้มากยิ่งขึ้นไปอีก ด้วยการพูดคุย การแสดงออกที่ทำให้แฟนคลับรู้สึกได้ว่าศิลปินใส่ใจ และรักพวกเขาเช่นกัน

“เพราะความเป็นตัวของพีเบิร์ด เพราะทุกอย่างที่เป็นพีเบิร์ด ยิ่งทำให้รักพีเบิร์ดมากขึ้น” (สุรียานต์ โตไทยะ, สัมภาษณ์)

“เวลาเจอกันแม้จะมีรัวกันพีเบิร์ดก็จะเดินมาหาเอง จริง ๆ แล้ว มันไม่ใช่หน้าที่ที่เขาจะต้องมาหาพวกเรา เขาไม่มากก็ไม่มีความอะไรเพราะทุกคนเข้าใจ แต่เขาก็มาทุกครั้ง แม้แต่บอดี้การ์ดก็กันพีเบิร์ดไม่ได้ เพราะพีเบิร์ดจะเดินมาหาแฟนคลับ” (สุภัทรา พรเฉลิมพงศ์, สัมภาษณ์)

จากคำพูดเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าแฟนคลับไม่ได้เป็นฝ่ายเดียวที่เข้าหาศิลปิน แต่ศิลปินก็ใส่ใจและเห็นคุณค่าของแฟนคลับของเขาด้วย ความใส่ใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่มองข้ามทำให้แฟนคลับรักและชื่นชมเขามากขึ้นทุกวัน และบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าจะชื่นชมเขาตลอดไป

แฟนคลับกลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกับแฟนคลับกลุ่มแรกๆ เริ่มต้นจากการเป็น “แฟนเพลง” ชื่นชอบในผลงานเพลง และติดตามผลงานมาเรื่อย ๆ จนถึงจุดที่พวกเขา “กลายมาเป็น” แฟนคลับ เมื่อพวกเขาได้พบตัวจริงของศิลปิน ได้สัมผัสกับความประทับใจต่าง ๆ จากที่พวกเขาได้แต่จินตนาการถึงภาพตัวจริงของศิลปิน เมื่อได้พบตัวจริงแล้วพบว่าภาพที่พวกเขาเคยจินตนาการไว้ตรงกับความเป็นจริงที่พวกเขาได้พบ จึงเป็นจุดที่ทำให้กลุ่มแฟนคลับประทับใจและเป็นจุดที่บอกได้ว่าพวกเขาได้ “กลายมาเป็น” แฟนคลับของธงไชย แมคอินไตย์ และจะติดตามผลงาน รวมทั้งติดตามข่าวคราวของศิลปินต่อไป

3. สมาชิกแฟนคลับที่ก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตามสมาชิกในครอบครัว

แฟนคลับกลุ่มนี้เกิดขึ้นในช่วงที่ธงไชย แมคอินไตย์ มีชื่อเสียงโด่งดัง มีคนรู้จักในนามของ “ซูเปอร์สตาร์” แล้ว ซึ่งส่วนมากแฟนคลับกลุ่มนี้จะเริ่มรู้จักธงไชย แมคอินไตย์มาจากบุคคลในครอบครัวที่รู้จักหรือเป็นแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์มาก่อน และได้พบเห็นผลงานผ่านทางสื่อมวลชน ดังกรณีของ “แคนนอน” ที่กล่าวว่า

“ชอบตามพี่สาว อายุประมาณ 5 ขวบ ก็ชอบแล้ว” (แคนนอน เงินพันธุ์วาทย์, สัมภาษณ์)

หลังจากที่ได้เห็นผลงานแล้วเกิดความประทับใจ จึงเริ่มติดตามอย่างสม่ำเสมอ และติดตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ พร้อมกับคนในครอบครัว รวมไปถึงการย้อนไปดูผลงานที่ผ่านมา ๆ มา

“ตามพีเบิร์ดตั้งแต่อายุ 8 ขวบ ตอนนี้ 11 แล้ว ตามตั้งแต่ตอนชุด smile club ไปพร้อมกับแม่ แม่เอาลูกไปด้วย” (ดวงกมล ปานเจริญ, สัมภาษณ์)

แฟนคลับกลุ่มนี้จะได้รับฟังความประทับใจที่แฟนคลับรุ่นก่อนเล่าให้ฟัง และก็จะมีโอกาสไปพบกับศิลปินด้วยตัวเอง ทำให้ความประทับใจนั้นยิ่งเพิ่มมากขึ้น

“เวลาไม่ได้ไปแม่ก็จะกลับมาบอกว่าวันนี้พี่เบิร์ดถามถึง พอรู้ว่าพี่เบิร์ดจำได้ก็ดีใจ”
(ดวงกมล ปานเจริญ, สัมภาษณ์)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแฟนคลับกลุ่มนี้จะมีแรงบันดาลใจในการเข้ามาเป็นแฟนคลับต่างจากแฟนคลับกลุ่มแรกและกลุ่มที่สอง กล่าวคือแฟนคลับกลุ่มแรกและกลุ่มที่สอง จะเริ่มชื่นชอบธงไชย แมคอินไตย์มาจากผลงานทางการแสดงก่อน แต่แฟนคลับกลุ่มนี้จะชื่นชอบธงไชย แมคอินไตย์ตามบุคคลอื่น ดังนั้นกระบวนการ “กลายมาเป็น” แฟนคลับของพวกเขาจึงเริ่มจากการได้รับฟังคำบอกเล่าจากบุคคลในครอบครัวถึงความประทับใจที่มีต่อธงไชย แมคอินไตย์ และเมื่อพวกเขาได้พบตัวจริงของศิลปินและได้รับความประทับใจกลับมาเหมือนดังคำบอกเล่าที่เคยได้ฟัง พวกเขาจึง “กลายมาเป็น” แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ที่เหนียวแน่นไม่ต่างจากแฟนคลับกลุ่มอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าการก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกแฟนคลับนั้นไม่ว่าจะเป็นแฟนคลับกลุ่มใดก็มักจะเริ่มประทับใจจากรูปร่างหน้าตา บุคลิกภายนอก รวมถึงผลงานทางด้านการร้องเพลง และการแสดงก่อน แต่เมื่อได้มาพบตัวจริง ความน่ารัก ความดีของศิลปินเป็นส่วนที่ทำให้แฟนคลับยังคงเป็นแฟนคลับที่เหนียวแน่น ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า การที่บุคคลหนึ่งเปลี่ยนแปลงตัวเองจากการเป็นแฟนเพลงที่ชื่นชอบในผลงาน ชอบในรูปร่างหน้าตา มาสู่ความประทับใจในตัวศิลปิน และติดตามผลงานอย่างต่อเนื่องนั้น มีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวผลักดันให้แฟนเพลง “กลายมาเป็น” แฟนคลับ กล่าวคือ การชื่นชอบศิลปินในระยะแรก ๆ จะเป็นเรื่องของจินตนาการภาพที่เห็นทางสื่อมวลชน แต่กระบวนการของการ “กลายมาเป็น” แฟนคลับเป็นการก้าวข้ามเส้นของโลกจินตนาการมาสู่การพบศิลปินในโลกแห่งความเป็นจริง เมื่อเกิดความประทับใจในตัวศิลปินและได้มีการสร้างความหมายบางอย่างให้กับศิลปิน เช่นการมองว่าศิลปินเป็น “พี่ชาย” เป็น “ฮีโร่” เป็น “ต้นแบบ” ในการดำเนินชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นคงพอจะสรุปได้ว่า การเป็นแฟนคลับจะเริ่มต้นจากปัจจัยด้านลักษณะภายนอกของศิลปิน แล้วจึงประทับใจเพิ่มขึ้นเมื่อได้เห็นลักษณะนิสัยอันเป็นปัจจัยด้านคุณลักษณะภายในของศิลปิน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

ปัจจัยที่ทำให้แฟนเพลงตัดสินใจมาเป็นสมาชิกแฟนคลับ

1. ปัจจัยด้านลักษณะภายนอกของศิลปิน

ในการที่คนเราจะประทับใจในบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นปัจจัยทางด้านลักษณะภายนอกเป็นสิ่งแรกที่เราจะได้พบเห็น และนับเป็นส่วนที่สามารถสร้างความประทับใจแรกเริ่ม (First Impression)

ได้ ความประทับใจในศิลปินคนหนึ่งก็เช่นกัน ลักษณะรูปร่างภายนอก ทั้งจากหน้าตา บุคลิกภาพ และความสามารถทางการร้องเพลง และการแสดงที่แสดงออกมา ย่อมเป็นปัจจัยแรกที่ทำให้ผู้รับสาร ประทับใจ และชื่นชอบได้ ซึ่งความประทับใจเหล่านี้เป็นความประทับใจในรูปลักษณะที่เห็นผ่าน สื่อมวลชน แฟนคลับของไทย แมคอินไตย์ต่างให้ความเห็นตรงกันว่า ในการเข้าสู่การเป็นแฟนคลับ นั้นเริ่มจากการชื่นชอบในรูปร่างหน้าตา ผลงานการแสดง การร้องเพลง ความสามารถที่โดดเด่น รวมทั้งบุคลิกภาพที่ดูสุภาพ อ่อนโยน ทำให้แฟนเพลงเกิดความชื่นชอบในตอนแรกและติดตาม ผลงานอย่างต่อเนื่องจนพัฒนาตนเองมาเป็นแฟนคลับ

2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะภายในของศิลปิน

ในการก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับในช่วงแรก ๆ อาจเกิดมาจากความประทับใจใน รูปร่างหน้าตา ความสามารถทางด้านการร้องการแสดงต่าง ๆ แต่การที่จะทำให้แฟนคลับมีความประทับใจอย่างต่อเนื่องและติดตามผลงานมาโดยตลอดนั้นย่อมต้องอาศัยลักษณะนิสัยต่าง ๆ ที่อยู่ภายในตัวศิลปิน ที่แฟนคลับจะสามารถสัมผัสได้จากการได้พบตัวจริงของศิลปินคนนั้น ซึ่ง ลักษณะนิสัยภายในตัวศิลปินนี้เองที่ช่วยรักษาชื่อเสียง และรักษาแฟนคลับของตนเองไว้ได้

เมื่อแฟนคลับได้มีโอกาสติดตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ แล้ว ความชอบเมื่อแรกเริ่มก็ เปลี่ยนเป็นความรัก ความผูกพันที่มีต่อศิลปินคนนั้น ซึ่งปัจจัยที่ทำให้แฟนเพลงกลายเป็นแฟนคลับ ที่เหนียวแน่นคือ นิสัยใจคอต่าง ๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์แฟนคลับของไทย แมคอินไตย์ ทำให้ได้รับ คำตอบว่า การที่พวกเขาเป็นแฟนคลับที่เหนียวแน่นและยาวนานขนาดนี้ก็เพราะตัวจริงไทย แมคอินไตย์เอง ที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับพวกเขาได้ทุกครั้งที่พบเห็น นิสัยที่น่ารัก เป็น กันเอง อ่อนนุญ ความเอาใจใส่ต่อแฟนเพลง ความกตัญญูต่อบุพการี ความเป็นตัวของตัวเอง และ ความสม่ำเสมอของของไทย แมคอินไตย์ ทำให้แฟนเพลงรักและยังคงติดตามผลงานอย่างเหนียวแน่น ต่อไป

ที่เบิร์ดเป็นผู้ชายที่มองเห็นแล้วรู้สึกอบอุ่น และมีความสุข ความเป็นกันเอง ร่าเริง และเป็นเอนเตอร์เทนเนอร์ของที่เบิร์ดก็เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้นั้ทตัดสินใจมาเป็น แฟนคลับที่เบิร์ดคะ และที่สำคัญที่สุดคือ การได้รักที่เบิร์ดทำให้นั้ทได้สิ่งดี ๆ ที่ สามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้ แม้นั้ทจะไม่ได้พบเจอที่เบิร์ดบ่อยนัก แต่ การได้พบเจอที่เบิร์ดแต่ละครั้ง นั้ทก็สามารถสัมผัสได้ถึงความเป็นกันเองของที่เบิร์ด ที่มอบให้กับแฟนคลับทุกครั้ง และนั้ทว่าสิ่งที่ทำให้นั้ทเป็นแฟนคลับและรักที่เบิร์ด มาได้จนถึงทุกวันนี้ก็เพราะว่าที่เบิร์ดเป็นคนที่ซื่อสัตย์กับหน้าที่และตัวเอง กตัญญู ต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ (ณัฐริดา แซ่เต้, สัมภาษณ์)

หลังจากที่แฟนคลับแต่ละคนมีความประทับใจในตัวศิลปิน ก็เริ่มติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง สะสมของต่าง ๆ รวมไปถึงการติดตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ ทำให้เริ่มมีการรวมกลุ่มของคนที่มีชื่นชอบศิลปินคนเดียวกันเกิดขึ้น ซึ่งการรวมกลุ่มของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์นั้นเป็นตัวอย่างการรวมกลุ่มของแฟนคลับที่มีพัฒนาการของการรวมกลุ่มทางด้านพฤติกรรมและช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจน มีการใช้การสื่อสารเข้ามาทำหน้าที่ต่าง ๆ ในเครือข่าย ซึ่งการสื่อสารของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์นั้นจะแตกต่างกันไปตามยุคของแฟนคลับแต่ละกลุ่ม ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การรวมกลุ่มของสมาชิกแฟนคลับ

1. สมาชิกแฟนคลับที่ก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตั้งแต่ธงไชย แมคอินไตย์เป็นนักแสดง

การรวมกลุ่มของแฟนคลับช่วงแรก ๆ ก่อนที่จะมีการจัดตั้งเว็บไซต์แฟนคลับนั้นจะมีลักษณะเป็นเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการ จะกระจัดกระจายอยู่ตามที่ต่าง ๆ ไม่มีการรวมกลุ่มที่ชัดเจนในช่วงแรก ๆ ที่มีแฟนคลับเกิดขึ้นนั้น แฟนคลับจะไม่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม แต่จะเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ เอง และติดตามข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนอย่างเงียบ ๆ

การหาข้อมูลข่าวสารในช่วงแรก ๆ นั้นจะเป็นไปได้โดยยาก จะเป็นการติดตามข่าวสารที่เสนอผ่านทางสื่อมวลชนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารที่พบจะเป็นเรื่องทางการตลาดเพื่อโปรโมทผลงานของศิลปิน เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับศิลปินโดยมาจากมุมมองของคนที่ไม่ใช่แฟนคลับทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประวัติส่วนตัว ชีวิตประจำวัน รวมถึงผลงานที่ผ่าน ๆ มา เป็นต้น ซึ่งเมื่อแฟนคลับได้รับสารผ่านจากสื่อมวลชนแล้วก็จะมีการตอบสนองต่อชาวนั้น ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งความหลงใหล ความนิยมชมชอบ รวมไปถึงความผิดหวังและการต่อต้าน องค์ประกอบเหล่านี้เป็นตัวช่วยผลักดันให้แฟนคลับเกิดความรู้สึกผูกพันกับสื่อและทำให้เกิดความต้องการสารเหล่านั้น

อย่างไรก็ตามกลุ่มแฟนคลับจะมีการตีความสารต่าง ๆ เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเองส่วนมากจะเป็นในลักษณะการนำข่าวสารมาพูดคุยกัน หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตีความสารนั้นไปในทิศทางที่ตนเองต้องการ เช่น ไม่มองศิลปินในแง่ร้ายตามที่ป๊อปปูล่าเป็นต้น แฟนคลับกลุ่มนี้ยังไม่มี การสื่อสารระหว่างกันมากนัก ดังนั้นบทบาทจากการรับสารจากสื่อมวลชนจึงเป็นแค่การตีความไปตามที่ตนต้องการเท่านั้น

ในขณะนี้การสื่อสารยังไม่ได้เข้ามามีบทบาทเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารภายในเครือข่ายแฟนคลับเองไม่ได้มีการสื่อสารภายในเครือข่ายที่ชัดเจน มีการสื่อสารระหว่างบุคคลบ้าง เมื่อเจอกันตามทีต่าง ๆ ตามคอนเสิร์ต คุยกันเรื่องศิลปินบ้าง ทักทายกันธรรมดา ไม่มีการติดต่อกันหลังงานจบ แต่เมื่อมีเว็บไซต์แฟนคลับเกิดขึ้น แฟนคลับกลุ่มนี้ก็พัฒนาตัวเอง ปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับช่องทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นใหม่ มีการเข้ามาใช้เว็บไซต์แฟนคลับเพื่อทำความรู้จักกับแฟนคลับคนอื่น ๆ รวมถึงเข้ามาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ

“ตอนแรกก็แอบชอบคนเดียวเฉียบ ๆ พอรู้ว่ามิเว็บไซต์ ก็เข้าไปดูเว็บของบีบี เว็บ torthong ซึ่งตอนแรกก็ทำอะไรเกี่ยวกับคอมไม่เป็นเลย ไม่รู้จัก พอเข้าไปเลย ๆ ก็ชิน” (นันทวี เนียมบุญ, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ก็ยังมิแฟนคลับรุ่นแรก ๆ บางคนที่ไม่มีความรู้หรือไม่ถนัดในการใช้เว็บไซต์ ก็ยังคงใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล หรือการสื่อสารผ่านตัวกลางอย่างโทรศัพท์เพื่อถามข่าวคราวและความเป็นไปของคนในเว็บไซด์คุยกันเกี่ยวกับเรื่องศิลปิน ทำให้ข่าวสารภายในเครือข่ายของแฟนคลับมีการถ่ายทอดจากคนที่เข้าเว็บไซต์ไปยังแฟนคลับรุ่นก่อน ๆ ที่ไม่ได้เข้าไป การถ่ายทอดข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ นี้เองทำให้เครือข่ายดำเนินการมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สมาชิกแฟนคลับที่ก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตั้งแต่ธงไชย แมคอินไตย์เป็นนักร้อง

ในช่วงแรก ๆ แฟนคลับกลุ่มนี้ยังคงใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกันเมื่อพบกันตามทีต่าง ๆ เช่นเดียวกับแฟนคลับกลุ่มแรก กล่าวคือ มีการพูดคุยเมื่อพบกันตามงานคอนเสิร์ต หรือเมื่อตามศิลปินไปตามทีต่าง ๆ แต่ไม่ได้มีการติดต่อกันหลังจากงานจบ ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ก้าวเข้ามา กลุ่มแฟนคลับที่รักธงไชย แมคอินไตย์ก็มีความคิดที่จะนำเว็บไซต์เข้ามาเป็นช่องทางการสื่อสารอีกช่องทางหนึ่ง เพื่อเป็นพื้นที่ในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับศิลปินที่พวกเขาชื่นชอบ ซึ่งจากการเกิดขึ้นของเว็บไซต์แฟนคลับนี้เองที่ทำให้การสื่อสารเข้ามามีส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงแฟนคลับที่เป็นปัจเจกบุคคลให้เข้ามาอยู่ในกลุ่ม

จุดเริ่มต้นของการก่อตั้งเว็บไซต์แต่ละเว็บไซต์จะคล้ายคลึงกันคือ เริ่มจากเว็บมาสเตอร์ที่รักธงไชย แมคอินไตย์ และอยากแบ่งปันความสุขให้กับกลุ่มคนที่รักธงไชย แมคอินไตย์เหมือนกัน อยากหาช่องทางที่จะสื่อสารกันเอง และต้องการให้แฟนคลับที่อยู่ต่างจังหวัด ต่างประเทศ ได้รับรู้ข่าวคราวเหมือนกับคนที่มีโอกาสได้ตาม ได้พบกับศิลปิน ทุก ๆ เว็บไซต์จึงเกิดขึ้นมาจากความรักจริง ๆ เว็บมาสเตอร์บางคนเริ่มต้นการทำเว็บไซต์ด้วยการทำอะไรเกี่ยวกับเว็บไซต์ไม่เป็นเลย แต่ด้วยความตั้งใจจึงศึกษาหาความรู้จนเกิดเว็บไซต์เหล่านี้ขึ้น

ตอนแรก que คิดเริ่มทำ คือตอนเรียนประมาณปี 1 ตอนนั้นเว็บไซต์เพิ่งเข้ามาฮิตในเมืองไทย ก็คิดว่าอยากทำ แล้วจะเริ่มทำจากอะไรดี เลยคิดว่าเราชอบฟีดเบิร์ด มีของสะสมเกี่ยวกับฟีดเบิร์ดเยอะ จะทำดีไหม ก็เริ่มศึกษามาเรื่อย ๆ พอมีเวลาก็จะเข้าไปซุกอยู่ในห้องคอมพิวเตอร์ ตั้งใจทำมากจนเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา (สุรียานต์ โตไทยะ, สัมภาษณ์)

การเกิดขึ้นของเว็บไซต์นี้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสื่อสารของแฟนคลับจะเริ่มจากการสื่อสารภายในตนเองคือการติดตามข่าวสารอย่างเงียบ ๆ ของแต่ละบุคคล (me) มาสู่การสื่อสารระหว่างแฟนคลับด้วยกัน (us) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนนำไปสู่การขยายการสื่อสารออกไปยังผู้อื่นที่ไม่ใช่แฟนคลับ (them) เพื่อแสดงตัวตนของการเป็นแฟนคลับออกไปยังสังคมภายนอกให้รับรู้ว่าการกลุ่มแฟนคลับมีความคิดเห็นและมีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ อย่างไร เพราะการสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ของแฟนคลับไม่ได้มีแค่กลุ่มแฟนคลับเท่านั้นที่เข้ามาอ่าน แต่บุคคลภายนอกก็สามารถเข้ามาอ่านและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ด้วย

การเกิดขึ้นของเว็บไซต์แฟนคลับนับเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันของแฟนคลับ ส่วนมากแฟนคลับจะได้เพื่อนใหม่จากการคุยกันผ่านทางเว็บบอร์ด เพราะทุก ๆ เว็บไซต์ของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะมีเว็บบอร์ดไว้เป็นพื้นที่ให้แฟนคลับได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ หรือใช้เป็นพื้นที่ในการบอกข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับศิลปิน รวมทั้งเป็นช่องทาง เป็นสื่อกลางระหว่างศิลปินกับแฟนคลับ กล่าวคือ เมื่อมีเว็บไซต์แฟนคลับเกิดขึ้นพื้นที่น้อย (ผู้จัดการส่วนตัว) ก็จะเข้ามาแจ้งข่าวต่าง ๆ เมื่อเจอข้อความที่ประทับใจก็จะพิมพ์ไปให้ศิลปินได้อ่าน

เว็บไซต์แฟนคลับเป็นที่รวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ และรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน โดยเว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ มีอยู่ด้วยกัน 5 เว็บไซต์ ดังนี้คือ

- www.bbbird.com
- www.torthong.com
- www.birdfc.com
- www.clubbird.com
- www.birdthongchai.com

ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างเนื้อหาและลักษณะโดยทั่วไปของเว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ 2 เว็บไซต์ คือ www.torthong.com และ www.clubbird.com เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพเบื้องต้นของเว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ดังนี้

www.torthong.com

"Where has everything about Thongchai McIntyre"

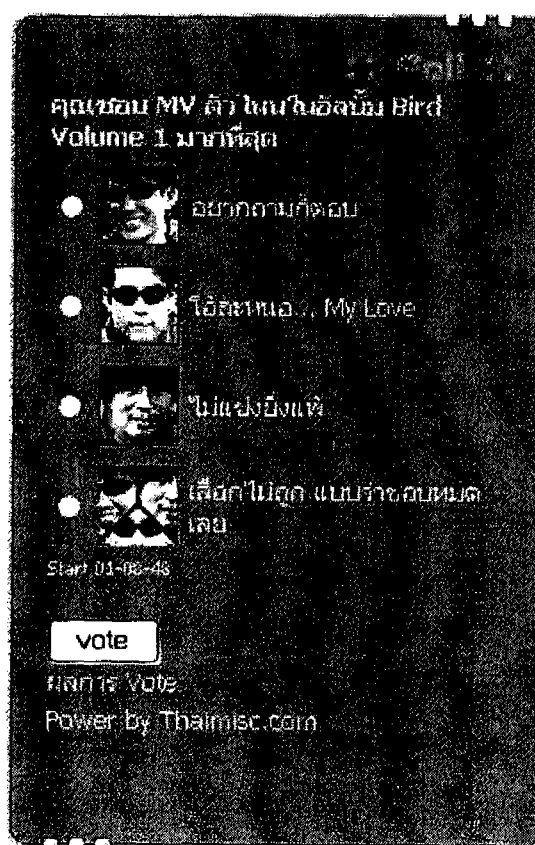
เว็บไซต์ torthong เป็นเว็บไซต์ที่เกิดจากความตั้งใจของ สุภัทรา พรเฉลิมพงศ์ ที่ต้องการจะทำเว็บไซต์เกี่ยวกับธงไชย แมคอินไตย์ โดยเริ่มจากการทำเว็บไซต์ไม่เป็น แล้วค่อยเรียนรู้จนเว็บไซต์ออกมาเป็นรูปเป็นร่าง ซึ่งเว็บไซต์นี้มีการปรับเปลี่ยนมาโดยตลอด จากการเริ่มใช้ Host ฟรี ของไฮเปอร์มาร์ท แล้วจึงเปลี่ยนมาเช่า host ของตัวเอง โดยเลือกที่มีพื้นที่มากพอที่จะเก็บรูปภาพ เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับธงไชย แมคอินไตย์ ที่มีอยู่มากมาย ซึ่งเว็บไซต์ torthong มีรายละเอียดต่าง ๆ ในเว็บไซต์ ดังนี้

1. หน้าหลัก

- Talk : ข่าวสารใหม่ ๆ ที่เว็บมาสเตอร์เอามาบอกกัน
- Poll : ประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อร่วมโหวตกัน เช่น

ภาพที่ 5.1

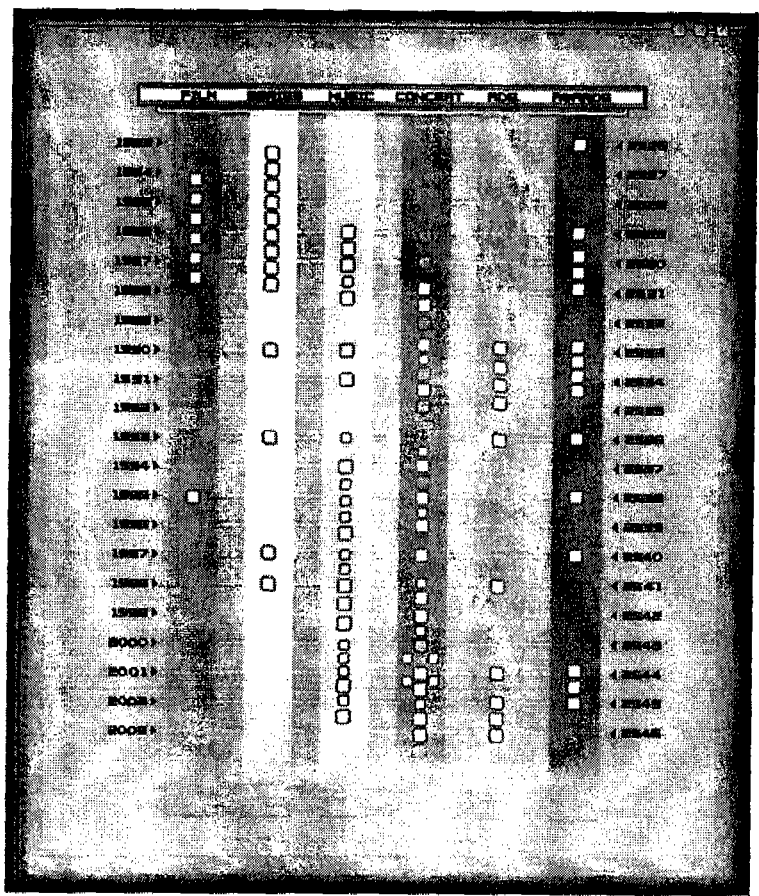
ภาพตัวอย่างโพลที่แฟนคลับจัดทำขึ้น

- Update : ข่าวคราวใหม่ ๆ ของเบิร์ด
  - Pic of the month : รูปภาพของเบิร์ดในแต่ละเดือน
2. Story
- Biography : ประวัติของเบิร์ด
3. Hot News
- ข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับเบิร์ด
4. Portfolio
- เป็นกราฟผลงานของเบิร์ดทั้งละคร ภาพยนตร์ เพลง คอนเสิร์ต โฆษณา

งานต่าง ๆ

ภาพที่ 5.2
ภาพกราฟผลงานของธงไชย แมคอินไตย์

5. Photo

- Magazine : รูปภาพจากนิตยสารต่าง ๆ
- Concert : ภาพจากการแสดงคอนเสิร์ต
- Behind the scene : ภาพเบื้องหลังการถ่ายทำต่าง ๆ
- Special event : เหตุการณ์กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ

6. Free stuff

- Wall paper : มีวอลล์เปเปอร์รูปเบิร์ดให้ดาวน์โหลด

7. Talk board

- พื้นที่ที่ให้สมาชิกได้มีโอกาสตั้งกระทู้ต่าง ๆ ที่ตนเองอยากรู้ และร่วมแสดง

ความคิดเห็นกันในประเด็นต่าง ๆ

ภาพที่ 5.3

ภาพตัวอย่างหัวข้อที่แฟนคลับพูดคุยกัน

หัวข้อ	เวลา	จำนวนการตอบ	จำนวนคนตอบ	โพสต์ล่าสุด
เชิญร่วมส่งคำอวยพร แด่วันเกิดเบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ 8 ธันวาคม 2548 ละ (ดูไปยังหน้า 1, 2, 3, ..., 5)	0	Ae Webmaster	1445	25/01/2006-14:41 โดย Khunnong
+++ สำหรับผู้ต้องการสมัครสมาชิกใหม่ กรุณาอ่านทางนี้ +++	0	Ae Webmaster	245	04/01/2006-20:55 โดย Sunee Reiermann
==+==+==+ สมาชิกทุกคนเชิญทางนี้ละ ==+==+==+	0	Ae Webmaster	315	25/12/2005-04:00 โดย pi
ร่วมส่งคำอวยพร แด่วันเกิดน้อย 5 พย. 48 กันละ (ดูไปยังหน้า 1, 2, 3)	0	Ae Webmaster	973	11/11/2005-12:47 โดย Khunnong
รบกวน พี่ น้อง เพื่อนๆ นิดๆ หน่อยๆ ละ (ดูไปยังหน้า 1, 2)	0	Ae Webmaster	471	09/06/2005-11:11 โดย Ae Webmaster
ขอความกรุณาสมาชิกในบอร์ดน้อยละ .... (เรื่องการโพสรูป)	0	Ae Webmaster	722	24/05/2004-14:35 โดย กันตนา
วิธีการสมัครสมาชิกในบอร์ด !!!! กรุณาอ่าน	0	Ae Webmaster	302	10/03/2004-09:42 โดย Ae Webmaster
สอแสดงหน้าตา รูป ทางนี้เจ้าทำ.....	15	Ae Webmaster	489	31/10/2003-23:26 โดย Mullingbird
วิธีการทำรูปแทนตัวเอง ที่นี้ทำได้เดียว !!!	0	Ae Webmaster	732	11/10/2003-15:09 โดย Ae Webmaster
!!!!!! ขุดกรุภาพมาโพสดี!!!!!!	10	Ae Webmaster	100	17/03/2006-22:35 โดย buppharat
ถ้าในเมื่อเราเปลี่ยนแปลงมันมีการล็อกตัววันที่ 2 ที่เบิร์ดไปหรือเปล่านั้นน้องพี่เอ้าหรือใครก็ได้	1	ปลาดุก	60	17/03/2006-08:56 โดย Ae Webmaster
รายการ The Star3 มีใครชื่ออะไรมาแม้นังคับ แล้าใครมาสนใจที่สุดเธอ (ดูไปยังหน้า 1, 2)	10	เกมส์เกมส์	658	15/03/2006-23:29 โดย sahara
///เด็กหอ/// คุณทำได้อะไรบ้าง รักเด็กอีกต่างหาก ** พี่น้อยพี่เบิร์ดได้ดูหรือยังละ** (ดูไปยังหน้า 1, 2)	30	sahara	607	15/03/2006-00:21 โดย sahara

ที่มา: www.torthong.com

8. Society

- ยังไม่เปิดรับสมาชิก

9. Thanks

- ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น พี่เบิร์ดที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดเว็บไซต์นี้ ขึ้น ขอขอบคุณพี่น้องสำหรับกำลังใจ รูปภาพ ข้อมูล และเวลาที่เสียสละเข้ามาบอกเรื่องราวของพี่เบิร์ด เป็นต้น

เว็บไซต์ torthong เป็นเว็บไซต์ที่มีการสื่อสารเพื่อหาสมาชิกในช่วงแรก คือนำรูปไปลงไว้ตามเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น pantip.com และลงชื่อเว็บไซต์ไว้ แฟนคลับที่สนใจก็จะเข้ามาตาม ๆ กันมา จนถึงวันนี้เว็บไซต์ torthong มีสมาชิกกว่า 200 คน

www.clubbird.com

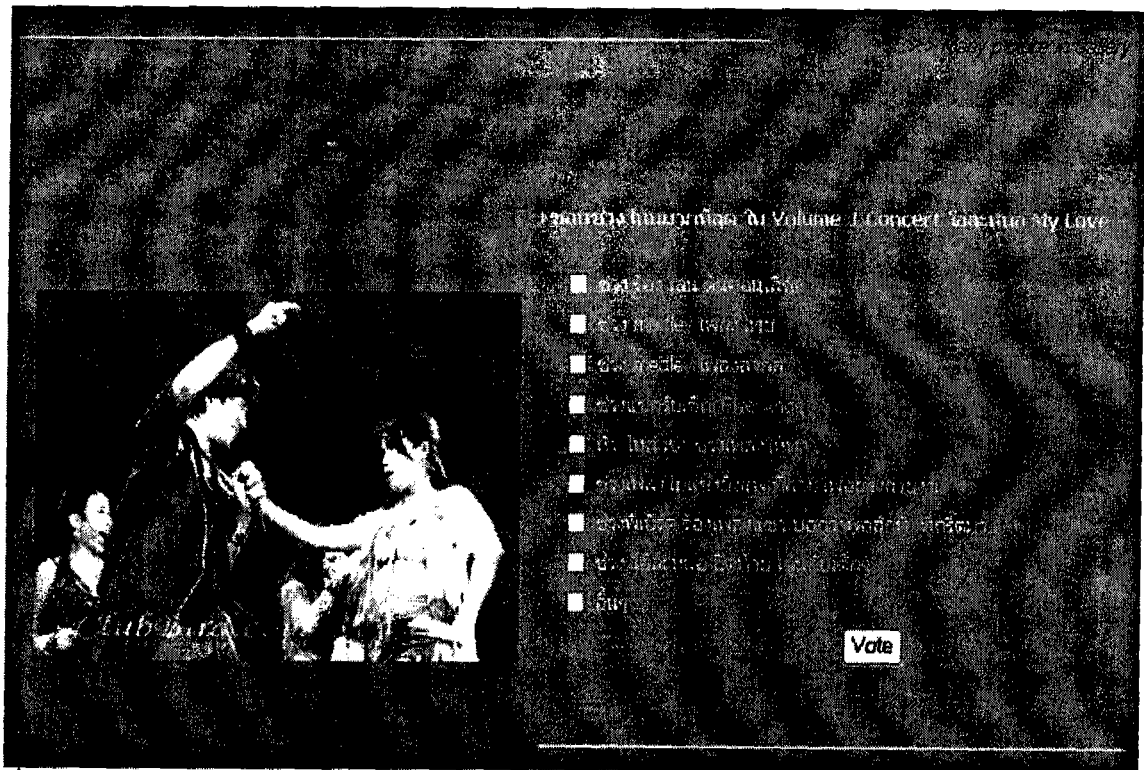
"club for who love P'Bird"

เว็บไซต์ clubbird.com เป็นเว็บไซต์ที่เกิดขึ้นโดยฝีมือของ สุรียกานต์ โตไทยะ ผู้ที่ชื่นชอบธงไชย แมคอินไตย์ มากกว่า 12 ปี โดยเว็บไซต์นี้เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 5 มิ.ย. 2544 จากคนที่ทำเว็บไซต์ไม่เป็นจนถึงวันนี้ เว็บไซต์ clubbird ได้กลายมาเป็นเว็บไซต์ที่มีคนเข้ามาดูกันอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งในเว็บไซต์ clubbird มีรายละเอียดต่าง ๆ ในเว็บไซต์ ดังนี้

1. หน้าหลัก

- Clubbird News : ข่าวคราวใหม่ ๆ ของเบิร์ด
- Clubbird Poll : สำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น

ภาพที่ 5.4
ภาพตัวอย่างโพลที่แฟนคลับจัดทำขึ้น

ที่มา: www.clubbird.com

2. Bird's news

- new news
- update news
- old news
- joke news
- gossip news
- cartoon

3. Profile

- ประวัติและผลงานต่าง ๆ ของเบิร์ด

4. Webboard

- พื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างแฟนคลับ

5. Gallery

- รวมรูปภาพของเบิร์ด

6. Wallpaper

- วอลล์เปเปอร์รูปเบิร์ดเอาไว้ให้ความเพลิดเพลิน

7. Hot link

- ลิงค์ต่อไปยังเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น เว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ คนอื่น ๆ เว็บไซต์ศิลปินคนอื่น ๆ เป็นต้น

ภาพที่ 5.5

ภาพตัวอย่างหน้าเว็บไซต์ clubbird.com

ที่มา: www.clubbird.com

8. Guest book

- สำหรับคนที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์

ปัจจุบันเว็บไซต์ clubbird มีสมาชิกกว่า 300 คน มีการพูดคุยและมีการรวมตัวกัน นัดรวมกลุ่มกันเพื่อรับประทานอาหาร ไปเที่ยวด้วยกัน ไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน ทำให้เว็บไซต์นี้เป็นช่องทางหนึ่งในการขยายเครือข่ายแฟนคลับให้กว้างขึ้นได้

จากการสำรวจเว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ลักษณะโดยทั่วไปของเว็บไซต์แฟนคลับเบิร์ดจะคล้าย ๆ กัน ซึ่งการเกิดขึ้นของเว็บไซต์นี้มีความหมายและมีความสำคัญต่อการสร้างและธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับในหลาย ๆ มิติด้วยกัน ซึ่งสามารถนำมาจัดเป็นกลุ่มได้ดังนี้คือ

- มิติทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information) ต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้แฟนคลับทุกคนได้รับทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวของศิลปินที่พวกเขาชื่นชอบ เนื่องจากคนที่แฟนคลับต้องมีการติดตามข้อมูลข่าวสารของศิลปินอย่างสม่ำเสมอ

- มิติทางการสร้างความทรงจำร่วม (collective memory) มีการสร้างประวัติศาสตร์และการรับรู้ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับศิลปินร่วมกันด้วยการนำเสนอข้อมูลผลงานที่ผ่าน ๆ มา มีการนำรูปและเรื่องราวที่แฟนคลับรุ่นใหม่อาจไม่เคยได้เห็น มาลงให้ดูในเว็บบอร์ด มีการเก็บรูปภาพและเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตไว้ในเว็บไซต์ คนที่เป็นแฟนคลับจะได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้เหมือนกัน การสร้างเป็นประวัติศาสตร์ร่วมกันนี้เป็นเหมือนการสร้างความหมายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของศิลปินร่วมกันในลักษณะหนึ่ง

- มิติการแปลงจินตนาการให้เป็นรูปธรรม (visualisation) การชื่นชอบศิลปินเป็นความรู้สึกภายในจิตใจ เป็นการจินตนาการภาพและความรู้สึกตามที่ตนต้องการ แต่การเกิดขึ้นของเว็บไซต์เป็นการแปลงจินตนาการให้เป็นรูปธรรมด้วยการเสนอภาพต่าง ๆ ของศิลปินและให้แฟนคลับที่ต้องการภาพนั้นดาวน์โหลดภาพไปเก็บไว้ ซึ่งการดาวน์โหลดภาพต่าง ๆ นี้เองเป็นเหมือนการแสดงความเป็นเจ้าของ (sense of belonging) แสดงความชื่นชอบด้วยการสะสมสิ่งของต่าง ๆ รูปภาพต่าง ๆ ของศิลปิน เป็นการแสดงความชื่นชอบออกมาในลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

- มิติในการสร้างสาธารณมติ (public opinion) การเป็นแฟนคลับย่อมหมายถึงการชอบศิลปินคนใดคนหนึ่งร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นการเกิดขึ้นของกลุ่มจะต้องมีลักษณะหรือความคิดเห็นบางอย่างร่วมกันเพื่อเป็นสร้างอัตลักษณ์ร่วม ดังเช่นกรณีของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ได้มีการสร้างสาธารณมติในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การแสดงความคิดเห็นร่วมกันผ่านทางเว็บบอร์ด การแสดงความคิดเห็นร่วมกันผ่านโพล ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงเสียงของส่วนรวม (us) ไม่ใช่เสียงของปัจเจกบุคคลคนใดคนหนึ่ง (me) เป็นการแสดงให้เห็นว่าคนที่รักเบิร์ดมีมากกว่าหนึ่งคน

- มิติในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (social relationship) การเกิดขึ้นของเว็บไซต์นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างแฟนคลับอย่างเป็นทางการ แฟนคลับเริ่มทำความรู้จักกันผ่านทางเว็บบอร์ด เมื่อสนิทสนมกันมากขึ้นก็จะแลกเปลี่ยนหมายเลขโทรศัพท์ไว้

คุยกัน มีการนัดรวมกลุ่มกันมากขึ้น ซึ่งการเกิดขึ้นของเว็บไซต์นี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในเครือข่ายเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น เนื่องจากเว็บไซต์เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถเข้ามาคุยกันได้ตลอดเวลา ทำให้เครือข่ายดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องมีการขับเคลื่อนอย่างสม่ำเสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เว็บไซต์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้ส่งสารที่เป็นเว็บมาสเตอร์ของเว็บไซต์แฟนคลับล้วนแล้วแต่เป็นแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์มาก่อนทั้งสิ้น ดังนั้นในการสร้างเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ย่อมต้องมีความหมายบางอย่างแอบแฝงอยู่ เช่น การนำเสนอประวัติส่วนตัวและผลงานที่ผ่านมาของธงไชย แมคอินไตย์ เพื่อเป็นการสร้างประวัติศาสตร์และความทรงจำร่วมกัน ให้ทุกคนที่จะก้าวเข้ามาเป็นแฟนคลับรับรู้ถึงประวัติศาสตร์หน้านี้ด้วยกัน มีการแจ้งข่าวคราวที่เกี่ยวกับศิลปินโดยนำมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากสื่อมวลชน ผู้จัดการส่วนตัว หรือติดต่อสอบถามไปยังค่ายเพลงโดยตรง ซึ่งการเสนอข่าวคราวเหล่านี้เป็นการนำเสนอข่าวที่มาจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย เพื่อแสดงให้เห็นว่าเครือข่ายแฟนคลับยังคงต้องอาศัยแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากภายนอก ดังนั้นจึงต้องมีการสื่อสารเพื่อสานสัมพันธ์ออกไปยังนอกเครือข่ายด้วย นอกจากนี้ส่วนที่สำคัญก็คือ เว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ทุก ๆ เว็บไซต์มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเหมือนกันคือ ต้องการสร้างพื้นที่ในการสื่อสารเพื่อสร้างความเป็น “แฟนคลับ” (us) โดยเน้นการสร้างพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และทำความรู้จักกับแฟนคลับคนอื่น ๆ ผ่านทางเว็บบอร์ด

สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจจากการสำรวจเว็บไซต์คือ ส่วนของโพลที่แฟนคลับจัดทำขึ้น เช่น คุณอยากให้พีเบิร์ดเป็นพระเอกแบบไหนในละครเรื่องต่อไปของพีเบิร์ด อยากให้ใครมาเป็นนางเอก มิวสิควิดีโอเพลงต่อไปของพีเบิร์ด เป็นต้น ซึ่งการสำรวจความคิดเห็นของแฟนคลับนี้เป็นการออกไปยังสังคมภายนอกกว่าในมุมมองของ “แฟนคลับ” พวกเขาต้องการให้ภาพของศิลปินออกมาในรูปแบบใด มีผลงานออกมาในลักษณะใดบ้าง นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงถึงอำนาจการต่อรองกับทางค่ายเพลง ด้วยการแสดงถึงความต้องการโดยแท้จริงของพวกเขา เพราะในความเป็นจริงแฟนคลับคงไม่สามารถจะสื่อสารให้ทางค่ายเพลงทำตามที่พวกเขาต้องการได้ หากจะมองอีกมุมหนึ่งก็อาจกล่าวได้ว่าการสำรวจความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์อาจสร้างประโยชน์ให้กับค่ายเพลงเพื่อผลิตผลงานออกมาให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

โดยภาพรวมแล้วเว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะเป็นจุดเริ่มต้นให้แฟนคลับได้ทำความรู้จักกันผ่านทางเว็บบอร์ด เมื่อสนิทกันมากขึ้นก็จะแลกเปลี่ยนของขวัญ หรือติดต่อกันทางโทรศัพท์ แล้วนัดเจอกันตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อรับประทานอาหาร แลกกันดูรูป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเว็บไซต์แฟนคลับเป็นจุดเริ่มต้นการรวมกลุ่มของเครือข่ายแฟนคลับอย่างเป็นทางการ และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เครือข่ายมีเสถียรภาพมากขึ้น

นอกจากนี้การสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงแฟนคลับเข้าด้วยกัน มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสารจากก่อนที่จะมีเว็บไซต์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในเว็บไซต์ แฟนคลับใครก็สามารถเป็นผู้ส่งสารได้ทั้งสิ้น กล่าวคือ เว็บไซต์ถือเป็นพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้ามาสื่อสารเพื่อสร้างความหมายร่วมกันได้ (shared meaning) ไม่ว่าใครที่มีข่าวคราวเกี่ยวกับศิลปินก็สามารถนำมาเขียนลงในเว็บบอร์ดได้ ทำให้มีข่าวสารต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายจากหลากหลายแหล่งที่มา มีการส่งสารจากคนที่แฟนคลับไปยังผู้รับสารที่เป็นแฟนคลับด้วยกัน เนื้อหาของสารที่พบจึงมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับศิลปินเป็นส่วนใหญ่ ในลักษณะของการแสดงความ คิดเห็นร่วมกันมากขึ้น เมื่อเว็บไซต์ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งเนื้อหาของสารก็มีเพิ่มมากขึ้น จากที่เคยมีแต่เรื่องเกี่ยวกับศิลปินก็มีการนำเรื่องที่น่าสนใจต่าง ๆ นอกเหนือจากนั้นมาคุยกัน มีการเล่าเรื่องส่วนตัวต่าง ๆ ของแฟนคลับเอง ทำให้เครือข่ายแฟนคลับมีเนื้อหาที่หลากหลาย นอกจากนี้การเกิดขึ้นของเว็บไซต์แฟนคลับยังทำให้ข่าวสารต่าง ๆ มีการเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็วและ ง่ายขึ้น ใครก็สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ทำให้ขนาดของกลุ่มแฟนคลับมีจำนวนมากขึ้น เนื่องจาก ในกลุ่มแฟนคลับยุคแรก ๆ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปได้โดยยาก การติดตามศิลปินแต่ละครั้ง แฟนคลับต้องอาศัยข้อมูลจากสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ กองถ่ายละคร หรือตามบริษัทจัดไฟ แต่เมื่อมีสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาการนำเสนอข้อมูลข่าวสารก็มีมาจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งจากทางฝ่าย ศิลปินอย่างผู้จัดการส่วนตัว และจากทางแฟนคลับที่ไปหาข้อมูลมาจากค่ายเพลงโดยตรง หรือจาก สื่อมวลชน เมื่อมีการนำเสนอข่าวหรือคิวงานผ่านทางเว็บไซต์ แฟนคลับคนใดที่มีโอกาสเข้ามาอ่าน ก็สามารถติดตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ ได้ทุกคน พร้อมทั้งยังนำข่าวคราวที่ทราบมาไปบอกให้กับ แฟนคลับคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เข้ามาในเว็บไซต์ ทำให้จำนวนของแฟนคลับที่ติดตามศิลปินในแต่ละครั้ง มีจำนวนมากขึ้น

นอกจากนี้เว็บไซต์แฟนคลับยังเป็นพื้นที่ในการนัดหมายในการไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น นัดกันไปดูคอนเสิร์ต หรือไปตามศิลปินร่วมกัน ทำให้เครือข่ายแฟนคลับเหนียวแน่น มากขึ้น รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้แฟนคลับได้สื่อสารกันอย่างต่อเนื่องแม้ในช่วงที่ศิลปินไม่มี ผลงานทำให้เครือข่ายมีความมั่นคงมากขึ้น

ในการก่อตัวของเว็บไซต์นั้นการสื่อสารได้เข้ามาทำหน้าที่เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้

- การสื่อสารเพื่อหาสมาชิก การสื่อสารเพื่อหาสมาชิก บางเว็บไซต์จะมีการสื่อสาร เพื่อหาสมาชิกในระยะแรก ๆ โดยมีการไปเขียนข้อความ หรือลงรูป ไว้ในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น pantip.com คนที่เป็นแฟนคลับที่ได้เข้าไปในเว็บนั้นก็จะเห็นรูปเห็นข้อความ เห็นชื่อเว็บไซต์ แฟนคลับและก็จะเปิดตามเข้ามา จนมีจำนวนมากขึ้น

“ตอนแรก ๆ จะไปโพสต์ข้อความไว้ตาม pantip ว่ามีรูปจากงานนั้นะ มีชื่อเว็บเราลงไว้ เค้าก็จะตามเข้ามากันเรื่อย ๆ” (สุภัทรา พรหมลิขิต, สัมภาษณ์)

จากคำพูดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในการสื่อสารเพื่อหาสมาชิกในช่วงแรก ๆ นั้นเว็บมาสเตอร์ใช้วิธีการนำรูป นำเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปินไปลงในเว็บไซต์ต่าง ๆ เมื่อแฟนคลับคนอื่นได้เห็นก็จะเปิดเว็บไซต์ตามเข้ามาทำให้จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

- การสื่อสารเพื่อหาข่าวสาร ข่าวสารที่ได้มาในระยะแรก ๆ ของการก่อตั้งเว็บไซต์จะมาจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ ถ้าเป็นข่าวด่วนหรือเป็นคิวงานบางอย่างผู้จัดการส่วนตัวก็จะเข้ามาเขียนบอกไว้ในเว็บบอร์ด นอกจากนี้แฟนคลับบางคนได้มีการติดต่อเพื่อหาข่าวสารจากทางค่ายเพลงโดยตรง เมื่อทราบข่าวที่แน่ชัดก็จะนำมาบอกให้แฟนคลับคนอื่นได้รับรู้ทั่วกัน เว็บไซต์ที่เกิดขึ้นทำให้การเข้าถึงและการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับศิลปินเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

แฟนคลับกลุ่มนี้นับเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมาในช่วงที่เว็บไซต์กำลังเป็นที่นิยม ดังนั้นจึงมีแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์หลายคนทำเว็บไซต์ขึ้น ซึ่งการเกิดขึ้นของเว็บไซต์นี้เองที่ทำให้แฟนคลับมีพื้นที่ในการสื่อสารกันมากขึ้น อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เครือข่ายดำรงอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่านอกจากการสื่อสารภายในกลุ่มแฟนคลับเองแล้วเครือข่ายของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ยังมีการสื่อสารออกไปนอกกลุ่มเพื่อหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และมีการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสื่อสารออกไปยังสังคมภายนอกให้รับรู้ว่าพวกเขาเป็นแฟนคลับ เช่น การทำอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปชมคอนเสิร์ต หรือการติดตามศิลปินไปยังรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ซึ่งการแสดงออกถึงการเป็นแฟนคลับไปให้คนภายนอกได้รับรู้ นั่นเป็นเหมือนการต่อรองทางความหมายอย่างหนึ่งว่าบรรดาแฟนคลับที่สังคมทั่วไปมักจะมองในแง่ลบ แท้จริงแล้วพวกเขาไม่ได้ทำสิ่งที่ไร้สาระ แต่พวกเขาเป็นกำลังใจให้ศิลปินมีแรงในการผลิตผลงานดี ๆ ออกสู่สายตาประชาชนต่อไป

3. สมาชิกแฟนคลับที่ก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตามสมาชิกในครอบครัว

แฟนคลับกลุ่มนี้เป็นแฟนคลับที่เกิดขึ้นในยุคที่มีเว็บไซต์แฟนคลับเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นแฟนคลับกลุ่มนี้จึงใช้การสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์เป็นหลัก เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการพูดคุย การแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งใช้เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับศิลปิน แฟนคลับกลุ่มนี้จะใช้เว็บไซต์เป็นสื่อในการทำมารู้จักกับแฟนคลับคนอื่น ๆ โดยเริ่มจากการคุยกันผ่านทางเว็บบอร์ด จากนั้นเมื่อเริ่มสนิทสนมกันมากขึ้นก็จะแลกเปลี่ยนอีเมล แลกเปลี่ยนหมายเลขโทรศัพท์ไว้คุยกัน แล้วจึงจะนัดเจอกันเมื่อมีโอกาส การสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์นี้เองที่เป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้แฟนคลับกลุ่มนี้ได้มีโอกาสรู้จักกับแฟนคลับรุ่นก่อน ๆ ทำให้ได้รับรู้เรื่องราวในอดีตต่าง ๆ ที่พวกเขาไม่ได้

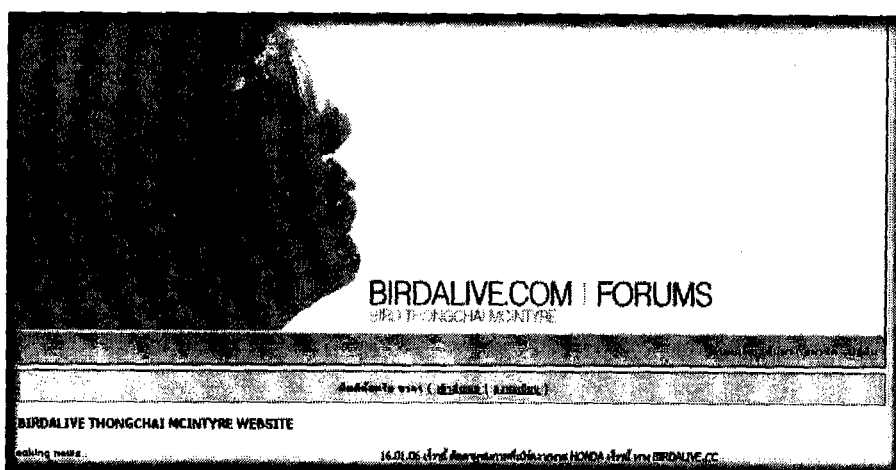
สัมผัส นอกจากนี้คนที่ไม่มีโอกาสได้ตามศิลปินก็สามารถติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวของศิลปินผ่านทางเว็บไซต์ได้เช่นเดียวกัน

"ที่ทำขึ้นทั้งหมดเพราะรักพี่เบิร์ดจริง ๆ อยากให้แฟนคลับที่อยู่ต่างจังหวัดแบบเราได้สัมผัสบรรยากาศแบบเราบ้าง ตั้งใจทำกับพี่สาว ตั้งใจมาก ๆ พ่อแม่ก็สนับสนุนด้วย" (แคนนอน เงินพันธุวาทย์, สัมภาษณ์)

เว็บไซต์ของ "แคนนอน" เป็นตัวอย่างของเว็บไซต์ที่เกิดขึ้นโดยแฟนคลับกลุ่มนี้ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากต้องการให้คนที่รักธงไชย แมคอินไตย์ได้มีพื้นที่ไว้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำความรู้จักกัน ซึ่งเว็บไซต์ www.birdfc.com ได้มีการปรับปรุงรูปแบบใหม่เมื่อต้นปี 2549 โดยเน้นที่พื้นที่ให้แฟนคลับได้สื่อสารกันผ่านทางเว็บบอร์ดเป็นหลัก โดยเปลี่ยนชื่อเว็บไซต์ใหม่เป็น www.birdalive.com

ภาพที่ 5.6

ภาพตัวอย่างหน้าเว็บไซต์ birdalive.com

ที่มา: www.birdalive.com

เนื้อหาที่นำมาพูดคุยกันในเว็บบอร์ดส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับศิลปิน ซึ่งเนื้อหาในเว็บไซต์ของแฟนคลับกลุ่มนี้ไม่ต่างจากเว็บไซต์ของแฟนคลับกลุ่มที่ 2 นอกจากนี้แฟนคลับกลุ่มนี้ส่วนใหญ่กำลังอยู่ในวัยเรียน ดังนั้นการติดต่อกันผ่านทางเว็บบอร์ดจึงเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้แฟนคลับกลุ่มนี้ยังคงดำรงอยู่ได้ แม้จะไม่มีโอกาสได้ติดตามศิลปินไปยังที่ต่าง ๆ ก็ตาม

ในการสื่อสารของแฟนคลับกลุ่มที่สองและกลุ่มที่สามนี้เว็บไซต์เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารระหว่างกลุ่มแฟนคลับด้วยกันเป็นอย่างมาก จนอาจกล่าวได้ว่าเว็บไซต์

แฟนคลับเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ช่วยธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับไว้ได้ ซึ่งเว็บไซต์เป็นพื้นที่หนึ่งใช้เป็นศูนย์กลางของเครือข่าย กล่าวคือ เว็บไซต์มีความสำคัญต่อเครือข่ายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- เว็บไซต์เป็นพื้นที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารทั้งที่เกี่ยวกับศิลปินและเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของแฟนคลับ

- เว็บไซต์คือพื้นที่ที่รวบรวมเรื่องราวของศิลปินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ให้แฟนคลับรุ่นหลังได้มีโอกาสรับรู้ประวัติศาสตร์ของศิลปินได้เหมือนกับแฟนคลับรุ่นก่อน

- เว็บไซต์เป็นพื้นที่ที่สร้างกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ ร่วมกันเป็นเจ้าของศิลปิน ร่วมกันเป็นเจ้าของข้อมูล และร่วมกันธำรงรักษากลุ่ม มีการสร้างความคิดเห็นร่วมกัน

- เว็บไซต์คือพื้นที่ในการสร้างความต่อเนื่อง ทำให้ระยะเวลาในการธำรงอยู่ของแฟนคลับยาวนานขึ้น

- เว็บไซต์เป็นพื้นที่ในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่ม เนื่องจากเป็นพื้นที่สำคัญที่แฟนคลับใช้รวมตัวกัน ดังนั้น อัตลักษณ์ของกลุ่มจึงสามารถแสดงออกผ่านทางเว็บไซต์ด้วยการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้

- เว็บไซต์เป็นพื้นที่ในการสร้างความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มแฟนคลับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแฟนคลับแต่ละกลุ่ม จะมีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสาร แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ผู้รับสารซึ่งเป็นแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ซึ่งกระบวนการสื่อสารของทั้งสามกลุ่มสามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5.1

สรุปกระบวนการสื่อสารของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ทั้ง 3 กลุ่ม

กระบวนการสื่อสาร ของแฟนคลับ	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
ผู้ส่งสาร	แฟนคลับในช่วงแรก ๆ ไม่ค่อยมีการสื่อสารกันเอง จึงรับข่าวสารมาจากสื่อมวลชน	แฟนคลับที่ทราบข่าว, ผู้จัดการส่วนตัว, สื่อมวลชน	ในช่วงแรกจะได้รับข่าวสารจากคนในครอบครัวที่รู้จักหรือเป็นแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์มาก่อน หลังจากนั้นเมื่อมีเว็บไซต์ จึงจะรู้มาจากแฟนคลับที่ทราบข่าว, ผู้จัดการส่วนตัว, สื่อมวลชน
เนื้อหาสาร	เกี่ยวกับศิลปิน เช่น ประวัติส่วนตัว ผลงานที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางการตลาดเพื่อโปรโมทผลงานของศิลปิน	เกี่ยวกับศิลปิน แต่เน้นไปทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน นำประเด็นต่าง ๆ มา ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ นอกจากนี้มีการนำเรื่องราวดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ มา แบ่งปันกัน	เกี่ยวกับศิลปิน แต่เน้นไปทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน นำประเด็นต่าง ๆ มา ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ นอกจากนี้มีการนำเรื่องราวดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ มา แบ่งปันกัน
ช่องทางการสื่อสาร	ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล	ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล แต่เน้นการสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์เป็นส่วนใหญ่	ผ่านทางเว็บไซต์ส่วนใหญ่
ผู้รับสาร	คนทั่วไป และแฟนคลับ	แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์	แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์

ระยะการทำหน้าที่ของแฟนคลับ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มแฟนคลับโดยมองแฟนคลับในหลาย ๆ สถานภาพ ทั้งมุมที่เป็นผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งเมื่อมองจากการทำหน้าที่ของแฟนคลับและบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารแล้วจะพบว่า การทำหน้าที่ของการสื่อสารและแฟนคลับมีความสัมพันธ์กันอยู่ในหลายประเด็น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

แฟนคลับในฐานะผู้ส่งสาร ในฐานะผู้ส่งสารแฟนคลับจะทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อสื่อสารไปยังสมาชิกด้วยกัน และสื่อสารไปยังคนภายนอก กล่าวคือ มีการสร้างเว็บไซต์เพื่อสื่อสารระหว่างแฟนคลับด้วยกัน มีการหาข่าวเพื่อนำมาลงในเว็บไซต์และนำมาพูดคุยกัน มีการรวมกลุ่มไปทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนบทบาทไปทำหน้าที่ช่วยเหลือทีมงานด้วยการเป็นบอดี้การ์ด รวมทั้งช่วยแก้ข่าวให้ศิลปินเมื่อมีข่าวลือ ซึ่งการสื่อสารในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับและช่วยธำรงรักษาศิลปินไว้ได้

เนื้อหาสารของแฟนคลับ แฟนคลับมีการนำเสนอเนื้อหาและเรื่องราวต่าง ๆ ที่แสดงถึงความจงรักภักดีในตัวศิลปินด้วยการเสนอข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับผลงานต่าง ๆ ของศิลปิน ช่วยแก้ข่าวให้ศิลปิน มีการสื่อสารระหว่างกันด้วยเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปินและเรื่องส่วนตัวในชีวิตประจำวันทั่วไป

ช่องทางการสื่อสารของแฟนคลับ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า แฟนคลับของไทยแมคอินไต้ยมีการใช้สื่อหลากหลายชนิดเพื่อธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับไว้ ทั้งสื่อมวลชน สื่อกิจกรรม สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ รวมไปถึงสื่อที่เป็นของสะสมต่าง ๆ แต่ละสื่อก็จะมีหน้าที่ในการธำรงรักษาที่แตกต่างกันไปทั้งการเชื่อมโยงระหว่างแฟนคลับกับศิลปิน และแฟนคลับกับแฟนคลับ ซึ่งการทำหน้าที่ของสื่อแต่ละชนิดนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เครือข่ายยังคงอยู่ได้อย่างยาวนาน

แฟนคลับในฐานะผู้รับสาร หน้าที่หนึ่งของแฟนคลับคือหน้าที่ของผู้รับสารจากอุตสาหกรรมเพลง กลุ่มแฟนคลับจะมีพฤติกรรมคล้าย ๆ กันคือ ติดตามผลงานผ่านทางสื่อมวลชน ชื่อของต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศิลปินเพื่อสะสม ไปชมคอนเสิร์ต รวมทั้งเข้าไปสื่อสารกันในเว็บไซต์ ในฐานะของผู้รับสารนี้ แฟนคลับจะนำข่าวสารที่ได้รับมาถ่ายทอดไปยังแฟนคลับคนอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าแฟนคลับหนึ่งคนอาจทำหน้าที่หลายอย่างในกระบวนการสื่อสารได้

อย่างไรก็ตามแม้ว่าแฟนคลับจะมีหลากหลายสถานภาพ แต่คำว่า “แฟนคลับ” ในมุมมองของคนทั่วไปยังคงถูกมองว่าเป็นเรื่องไร้สาระ ดังความตอนหนึ่งในนิตยสาร Volume ฉบับที่ 8 ว่า

“ในสายตาคนทั่วไป แฟนคลับเป็นพวกบ้าดารา ไร้สาระ แทนที่จะเอาเวลาและสมองไปคิดไปทำอย่างอื่นที่สร้างสรรค์ กลับมัวหมกมุ่นอยู่กับทีวี จอคอมพิวเตอร์ หรือวิ่งไล่ตามดารานักร้องไปทุกที่ ไม่ว่าศิลปินชุดอะไร ทำอะไร แต่งตัวอย่างไร ใช้สินค้าอะไร ก็เชื่อและทำตามเขาไปหมด”

แต่ในความเป็นจริงหากเรามองในมุมของคนที่เป็นแฟนคลับหรือเป็นทัศนะจากคนวงใน (insider's view) แล้วจะพบความจริงที่น่าสนใจว่า การเป็นแฟนคลับนั้นมีประโยชน์และมีบทบาทหน้าที่ในหลาย ๆ ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่าแฟนคลับมีสถานภาพที่หลากหลาย ดังนั้นในการมองถึงบทบาทหน้าที่ของแฟนคลับจึงต้องมองในมุมที่หลากหลายสถานภาพด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่าบทบาทหน้าที่ของแฟนคลับมีหลายด้าน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ให้ความบันเทิง

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างหนึ่งที่นับได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่แบบดั้งเดิมก็คือ บทบาทหน้าที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร แฟนคลับนับเป็นกลุ่มผู้รับสารจากสื่อมวลชนที่ต้องการเสาะแสวงหารูปแบบความบันเทิงใหม่ ๆ การฟังเพลงเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขาคลายความตึงเครียดจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

“เวลาเราเหนื่อย ๆ เครียด ๆ ก็จะนั่งฟังเพลงที่เบิร์ต หลาย ๆ เพลงฟังแล้วให้กำลังใจให้เราหายเหนื่อยพร้อมกลับมาสู้กับปัญหาต่าง ๆ” (ศิริรัตน์ อุทกเชยว, สัมภาษณ์)

นอกจากการฟังเพลงแล้วแฟนคลับยังใช้พื้นที่คอนเสิร์ตเป็นพื้นที่ในการรวมตัว ซึ่งคอนเสิร์ตนับเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ให้ความบันเทิงกับผู้เข้าชมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ชมจะมีส่วนร่วมในการร้อง การเต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ชมคอนเสิร์ตเป็นกลุ่มแฟนคลับแล้วพวกเขากลุ่มนี้จะได้รับความบันเทิงที่มากไปกว่าผู้ชมทั่วไป เนื่องจากพวกเขาได้มีความสุขจากทั้งเสียงเพลง จากการแสดง รวมไปถึงการได้รับความสุขจากการชมศิลปินที่พวกเขาชื่นชอบ

อย่างไรก็ดีแม้ว่าแฟนคลับในปัจจุบันจะมีบทบาทหน้าที่ใหม่ ๆ เกิดขึ้น แต่บทบาทหน้าที่แบบดั้งเดิมอย่างการให้ความบันเทิงนั้นก็ยังคงมีความสำคัญอยู่

บทบาทหน้าที่สานสายสัมพันธ์ของกลุ่ม

ในปัจจุบันสังคมไทยได้กลายเป็นสังคมที่เร่งรีบ ต่างคนต่างทำมาหากินเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของชนชั้นกลาง (middle class) ทำให้คนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง ผู้คนอยู่อย่างกระจัดกระจาย ตัวใครตัวมัน การรวมตัวของผู้คนในสังคมเริ่ม

ปรากฏให้เห็นน้อยลง ตามแนวคิดของทฤษฎีสังคมมวลชน (Mass Society) ที่มองว่าอุตสาหกรรมทำให้เกิดเมืองใหญ่ที่คนในสังคมมีลักษณะแตกแยก (atomized) ต่างคนต่างอยู่ไม่รู้จักกัน (isolated) มีความโดดเดี่ยวเนื่องจากขาดความผูกพันกับกลุ่ม ซึ่งต่างจากสังคมสมัยก่อนที่ผู้คนมีสถาบันทางศาสนา คือสื่อประเภทความเชื่อเป็นแรงเกาะเกี่ยวร่วมกัน แต่ปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับพิธีกรรมทางศาสนาน้อยลง จึงต้องมีการสร้างสื่อใหม่ ๆ เข้ามาเป็นตัวเกาะเกี่ยวเพื่อเชื่อมร้อยคนในสังคมเข้าด้วยกัน “แฟนคลับ” นับเป็นช่องทางการรวมกลุ่มช่องทางหนึ่งในสังคม ที่รวมคนที่ชื่นชอบศิลปินคนเดียวกันเข้าด้วยกัน ดังนั้นการเป็นแฟนคลับจึงเหมือนเป็นพิธีกรรมสื่อ (Media Ritual) รูปแบบใหม่ที่ช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่อยู่กันอย่างกระจัดกระจายให้มาอยู่รวมกันได้ เช่น เป็นการเชื่อมร้อยคนในสังคมเข้าด้วยกันโดยใช้พื้นที่ในเว็บไซต์ มีการใช้สื่อเฉพาะกิจอย่างพื้นที่ในคอนเสิร์ตเป็นพื้นที่ในการแสดงออกร่วมกัน มีการสานสัมพันธ์ด้วยการทำความรู้จักเพื่อนกลุ่มใหม่ ๆ ที่มีความชอบเหมือนกัน ทำให้คนที่เป็แฟนคลับมีช่วงเวลาในการทำกิจกรรมอย่างอื่นนอกเหนือไปจากการเรียน และการทำงาน

“การเป็นแฟนคลับทำให้ได้รู้จักเพื่อนใหม่เยอะมาก ไม่ใช่แค่เราคนเดียว อาชีพเดียว ทำให้เรารู้จักคนเยอะมากขึ้น” (นันทวดี เนียมบุญ, สัมภาษณ์)

การเป็นแฟนคลับของคนกลุ่มนี้ในช่วงแรก ๆ แม้จะไม่ได้มีการรวมกลุ่มกันมากนัก แต่พวกเขาก็สามารถรวมตัวกันได้หลังจากมีสังคมออนไลน์เกิดขึ้น แฟนคลับรุ่นก่อน ๆ เริ่มหันมาใช้สื่อทางเว็บไซต์เพิ่มขึ้น ทำให้สังคมมีพื้นที่ในการรวมตัวกันอีกพื้นที่หนึ่ง แม้ว่าจะไม่ได้เป็นพื้นที่จริงในชีวิตประจำวัน แต่ก็เป็พื้นที่การสื่อสารให้กลุ่มคนที่เป็แฟนคลับได้ปลดปล่อยความรู้สึกบางอย่างที่ไม่สามารถแสดงออกได้มากนักในชีวิตประจำวัน เช่น การแสดงความชื่นชอบในศิลปินได้อย่างเต็มที่ เป็นต้น การเกิดขึ้นของ “แฟนคลับ” เป็นการสร้างสื่อใหม่ขึ้นมาโดยมีธงไชย แมคอินไตย์ เป็นสัญลักษณ์ร่วมของคนกลุ่มนี้

บทบาทหน้าที่ในการสืบทอดสถาบันครอบครัว

ในยุคที่สังคมมีแต่ความเร่งรีบอย่างในปัจจุบัน สามี/ภรรยาหรือพ่อกับแม่ต้องออกมาทำงานกันมากขึ้นทำให้การใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัวลดน้อยลงไป การเป็นแฟนคลับช่วยทำหน้าที่ในการสานสัมพันธ์ในครอบครัวได้ กล่าวคือ การติดตามศิลปินร่วมกันกลายเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในบางครอบครัว เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองและบุตรสามารถทำร่วมกันได้ นอกจากนี้ในพื้นที่คอนเสิร์ตของธงไชย แมคอินไตย์ที่มักจะเห็นคนไปดูกันเป็นครอบครัว ซึ่งนับได้ว่าการเป็นแฟนคลับก็สามารถสร้างช่วงเวลาที่มีความสุขให้กับหลาย ๆ ครอบครัวได้

“วันปกติไม่ค่อยได้เจอกัน เพราะเวลาแม่กลับมาลูกก็หลับ เวลาลุกตื่นแม่ก็ยังไม่ตื่น จะได้อยู่ด้วยกันนาน ๆ ก็ตอนมาตามพี่เบิร์ด” (ดวงกมล ปานเจริญ, สัมภาษณ์)

จากคำพูดดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลง คนในครอบครัวเดียวกันมีโอกาสพบหน้ากันน้อยลงเนื่องจากภาระหน้าที่ทางการงาน ทำให้สถาบันครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่เริ่มเปราะบางลง แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าสถาบันครอบครัวจะเริ่มเปราะบางแต่ก็มีกลไกทางการสื่อสารเข้ามาสานความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นได้ ในกรณีนี้แฟนคลับได้ใช้ ธงไชย แมคอินไตย์ เป็นกลไกที่ช่วยในการเข้ามาสานช่องว่างภายในครอบครัว นอกจากจะทำให้ครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้นแล้ว แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ยังได้นำแนวคิดดี ๆ ที่ได้รับจากศิลปินไปปรับใช้กับครอบครัวของตนเอง ดังเช่น “จิ๋ว” ที่กล่าวไว้ใน www.clubbird.com ว่า

“มีคนถามว่ารักผู้ชายที่ชื่อธงไชย แมคอินไตย์แล้วได้อะไรจากเค้าบ้างมีแต่เสียเงินซื้อซีดี เราก็คิดว่าเราได้อะไรจากเขาบ้างนะ ก็ได้คำตอบว่า ได้รู้จักรักแม่มากขึ้น รักครอบครัว รักผู้คนรอบข้าง มานับแล้วเราได้อะไรจากพี่ชายมากมายกว่าค่าของเงินจะซื้อได้” (จิ๋ว, สัมภาษณ์)

“สิ่งสำคัญที่นอกจากความสุขใจแล้ว คือได้แบบอย่างที่ดี เวลาแม่บ่นพอจะเถียงก็นึกถึงพี่เบิร์ดว่าอย่านะ อย่านะ อาจทำให้ดีเท่าแต่ก็พยายามควบคุม คอยดูแลเอาใจคุณพ่อคุณแม่เพิ่มขึ้น เพราะพี่เบิร์ดบอกว่าขอให้ทำตอนที่ท่านยังอยู่กับเรา” (จี, สัมภาษณ์)

สาเหตุที่ทำให้การเป็นแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ช่วยสานสัมพันธ์ในครอบครัวได้นั้น อาจเป็นเพราะแฟนคลับของธงไชย แมคอินไตย์มีหลายช่วงหลายวัย เป็นศิลปินที่สามารถครองใจคนทุกเพศ ทุกวัยได้อย่างแท้จริง เช่นในคอนเสิร์ต ไอ้ละหนอมายเลิฟ ที่ผ่านมา บนเวทีคอนเสิร์ตมีการแสดงเพื่อเอาใจคนทุก ๆ วัย มีการแสดงรำมวยจีนเพื่อเอาใจผู้สูงอายุ มีแขกรับเชิญเป็นผู้ประกาศข่าว และพิธีกรสาวจากช่อง 3 เพื่อเอาใจผู้หญิงและผู้ชาย นอกจากนี้ยังมีการแสดงการเต้นของเด็ก ๆ ที่น่ารัก ทำให้เด็ก ๆ ที่ไปดูประทับใจ เมื่อจบการแสดงก็นำความประทับใจที่ได้ชมมาแสดงความคิดเห็นกันต่อได้ว่าใครคิดอย่างไร ประทับใจช่วงไหนมากที่สุด นอกจากนี้สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ธงไชย แมคอินไตย์ช่วยสานสัมพันธ์ภายในครอบครัวได้นั้นเป็นเพราะภาพของธงไชย แมคอินไตย์ที่ถูกสร้างให้เป็นสัญลักษณ์ของลูกที่รักแม่มาก ๆ ดังจะเห็นได้จากการนำแม่ขึ้นแสดงคอนเสิร์ตแบบเบิร์ด ๆ หรือภาพที่เห็นธงไชย แมคอินไตย์พูดถึงแม่ด้วยความรักและความกตัญญูผ่านทางรายการต่าง ๆ อยู่เสมอ

บทบาทหน้าที่ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล

ความหมายของคำว่า “แฟนคลับ” ที่ถูกมองในแง่ลบมาโดยตลอด โดยมักจะถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่คลั่งไคล้ บ้าคลั่ง ถูกชักจูงได้ง่าย แต่เมื่อเรามองจากมุมมองของแฟนคลับแล้วจะมีความคิด และค่านิยมที่แตกต่างออกไปอีกมุมมองหนึ่ง กล่าวคือ ในมุมมองของแฟนคลับเองพวกเขามองว่า คำว่า “แฟนคลับ” ก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งที่มีความรัก ความชื่นชอบ ศรัทธาในตัวศิลปิน รักและหวังดีกับเขาโดยไม่ได้หวังอะไรตอบแทน คอยอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ เป็นกำลังใจให้ศิลปินอย่างแท้จริง

“แฟนคลับก็คือคนที่รักและหวังดี รักและศรัทธากับศิลปินจริง ๆ โดยไม่ได้หวังสิ่งใดตอบแทน คอยติดตามผลงาน อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของเค้า” (จุฑามาศ อุทัยธัน, สัมภาษณ์)

เมื่อผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มแฟนคลับมาแล้ว ทำให้พบว่าการเป็นแฟนคลับมีหน้าที่และความสำคัญต่อแฟนคลับหลาย ๆ คน กล่าวคือ การเป็นแฟนคลับทำให้เกิดแรงบันดาลใจ และเป็นกำลังใจในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านการเรียน การงาน หรือเวลาพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้ เป็นเหมือนการหลบเลี่ยงความเป็นจริงอย่างหนึ่ง (escapism) โดยการหลบออกไปจากปัญหาในโลกความเป็นจริง แล้วปล่อยอารมณ์ไปกับสิ่งบันเทิงหรือจินตนาการบางอย่างที่สามารถสร้างความสุขให้กับตนเองได้

“การเป็นแฟนคลับทำให้เราสามารถทำอะไรได้หลาย ๆ อย่าง เป็นกำลังใจให้เราทำอะไรได้เยอะมาก เวลาไปตามพี่เบิร์ดก็เหมือนไปชาร์ตแบตเตอรี่ให้มีกำลังใจหายเหนื่อย” (ชัชภัตสร ปานเจริญ, สัมภาษณ์)

“บอกได้เลยว่าได้งานทำทุกวันนี้ก็เพราะพี่เบิร์ด ตอนแรกทำเว็บไม่เป็นมาสมัครงานก็บอกหนูทำไม่เป็นแต่อยากเรียนรู้อยากทำให้ได้ ตั้งใจเรียนรู้การทำเว็บเพราะจะได้ทำให้พี่เบิร์ด” (สุภัทรา พรเฉลิมพงศ์, สัมภาษณ์)

จากคำพูดต่าง ๆ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้วการเป็น “แฟนคลับ” ไม่ได้มีความหมายในแง่ลบเสมอไป แต่คำว่า “แฟนคลับ” กลับกลายเป็นกำลังใจให้พวกเขาดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขท่ามกลางสังคมที่วุ่นวาย ดังนั้นการศึกษาความหมายของคำว่า “แฟนคลับ” จากมุมมองของ “คนใน” ทำให้เกิดการสร้างความหมายใหม่ของคำว่า “แฟนคลับ” ให้เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามแฟนคลับที่อยู่ภายในเครือข่ายเดียวกันก็มีให้พบในหลายแบบหลายกลุ่ม มีบ้างที่บางกลุ่มรักแบบหวงแหน แต่บางกลุ่มก็ดีใจถ้ามีคนมารักศิลปินที่ตนเองชอบมากขึ้น ในความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องของการแสดงออกของแต่ละบุคคลว่ามีขอบเขตแค่ไหน บางคนก็แสดง

ออกมากเกินไปก็มี คนส่วนใหญ่จะมองว่าแฟนคลับเป็นพวกงมงาย ไร้สาระ แต่พวกเขาบอกว่า พวกเขารู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไร และมีหน้าที่อะไรที่ต้องทำก็ทำก่อน ถ้ามีเวลาถึงมาตาม

เวลาไปตามงานเราวิ่งตามรถก็มีแบบตะโกนไล่หลังมาเลยว่า บ้ารีเปลาพวกนี้ จะเจอบ่อยมาก เราก็คุ้นเหมือนกัน ก็คุยกับพี่น้อย พี่น้อยบอกว่าเรารู้สึกว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ พี่เบิร์ตเป็นแรงบันดาลใจหนึ่งที่ทำให้เรียรต่อ เพราะอยากทำให้คนที่เคยดูถูกแฟนคลับรู้ว่า แฟนคลับพี่เบิร์ตมีการศึกษา มีความรับผิดชอบ (นันทวี เนียมนุ้ย, สัมภาษณ์)

คนเราก็มีทั้งดีและไม่ดี แฟนคลับบางคน บางกลุ่มก็ต้องการจะใกล้ชิดพี่เบิร์ตคนเดียว หวงเป็นของชิ้นวางั้นเถอะ ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมคิดอย่างนั้น แต่ในกลุ่มของกานต์จะดีใจทุกครั้งที่มีคนมารักพี่เบิร์ตเพิ่มขึ้น รู้สึกดี อยากให้มีคนมาชอบพี่เบิร์ตเยอะ ๆ พี่เบิร์ตไม่ได้เป็นของใครคนเดียว" (สุริกานต์ โตไทยะ, สัมภาษณ์)

ระยะการธำรงรักษาเครือข่าย

การเกิดขึ้นของเครือข่ายแต่ละเครือข่าวนั้นต้องอาศัยกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคมในการดำเนินงานเพื่อให้เครือข่ายดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน เนื่องจากเครือข่ายไม่ได้เกิดขึ้นแล้วหยุดนิ่ง แต่มีพลวัตร มีเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายมากมาย การธำรงรักษาเครือข่ายต่าง ๆ จึงต้องอาศัยการสื่อสาร การติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เครือข่ายดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งถ้าไม่มีกระบวนการธำรงรักษาก็อาจทำให้เครือข่ายสลายตัวได้ เช่นเดียวกับเครือข่ายของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในแต่ละช่วงเวลาเพื่อธำรงรักษาเครือข่าวนั้นให้คงอยู่อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งกระบวนการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ นั้นอาจศึกษาได้จากหลาย ๆ กรณี

เนื่องจากแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ เป็นการเกิดขึ้นของเครือข่ายที่มีผลมาจากกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม ดังนั้นในการมองถึงกระบวนการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับจึงต้องมองในมุมที่เกี่ยวข้องกับระบบอุตสาหกรรมด้วย กล่าวคือ ในการผลิตสินค้าจะมีสิ่งที่เรียกว่าวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (The Stage of the Product Life Cycle) ที่มี 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นแนะนำ เพื่อเป็นการแนะนำสินค้าใหม่ให้ผู้บริโภครู้จัก
2. ขั้นเจริญเติบโต เป็นช่วงที่ผู้บริโภคเริ่มรู้จักสินค้าแล้ว ทำให้สินค้าได้รับความนิยม
3. ขั้นเจริญเติบโตเต็มที่ เป็นขั้นที่สินค้าเป็นที่รู้จักในหมู่ผู้บริโภคเป็นอย่างดี และสินค้า

มีคู่แข่งมาก

4. ขั้นตกต่ำ ในขั้นนี้ยอดขายอาจจะลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีสินค้าใหม่มาทดแทน จึงต้องมีกลไกบางอย่างมารักษากลุ่มลูกค้าเอาไว้

แม้แต่ในอุตสาหกรรมนักร้องเองก็มีวงจรชีวิตของศิลปินเช่นกัน กล่าวคือ การเกิดขึ้นของศิลปินคนหนึ่ง ย่อมมีช่วงที่แนะนำให้ผู้ฟังรู้จัก เป็นขั้นตอนการแนะนำศิลปิน เมื่อมีผลงานออกมาในชุดแรก ๆ ก็จะมีเริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เมื่อได้รับความนิยมมากขึ้นก็จะมีแฟนเพลงมากมาย และแฟนเพลงเหล่านั้นก็จะพัฒนามาเป็นแฟนคลับที่เหนียวแน่น เมื่อศิลปินมีชื่อเสียงมากขึ้น เป็นที่รู้จักมากขึ้นก็ย่อมมีศิลปินคู่แข่งมากขึ้นตามมา ศิลปินและค่ายเพลงจึงต้องมีกลไกบางอย่างเพื่อดึงกลุ่มแฟนคลับให้คงอยู่ ดังนั้นในการศึกษาถึงกระบวนการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับ ผู้วิจัยจะประยุกต์เกณฑ์ของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงกระบวนการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับของไทย แมคอินไต่ย์ ซึ่งสามารถศึกษาได้จากกรณีต่าง ๆ ดังนี้

การสื่อสารในช่วงเวลาที่ศิลปินมีผลงาน

ช่วงที่ศิลปินมีผลงานนับเป็นช่วงของการเจริญเติบโตของศิลปิน มีการโปรโมทผลงานเพลงผ่านทางสื่อต่าง ๆ ในช่วงนี้แฟนคลับสามารถติดตามข่าวสารเกี่ยวกับศิลปินได้อย่างง่ายดาย ทำให้การแสดงออกของแฟนคลับจะปรากฏให้เห็นชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือ ในช่วงที่ศิลปินมีผลงาน แฟนคลับจะมีการติดตามข่าวสารต่าง ๆ ทั้งผ่านทางสื่อมวลชน และผ่านทางเว็บไซต์แฟนคลับ ว่าศิลปินจะไปออกรายการที่ไหน เมื่อไร แล้วก็นัดกันไปเป็นกลุ่ม เวลาที่มีคอนเสิร์ตก็จะไปด้วยกันเป็นกลุ่ม ทำอุปกรณ์ไปด้วย ช่วยร้อง ช่วยเต้น เพื่อสร้างกำลังใจให้กับศิลปิน ช่วงที่ศิลปินมีผลงานจึงเป็นช่วงที่แฟนคลับมีการรวมกลุ่มกันบ่อยที่สุด

“เวลาไปดูคอนเสิร์ตจะเป็นกลุ่ม ดูกับคนที่ชอบเหมือนกันจะสนุก เวลาดูรายการมือเราทำตามเพราะเรารัก มีความสุข ล่าสุดไปดู 4 รอบ ปางตาย เรายังเหนื่อยเลย แล้วที่เบิร์ดจะไม่เหนื่อยได้ไง” (นันทวดี เนียมนุ้ย, สัมภาษณ์)

การรวมตัวของแฟนคลับในช่วงที่ศิลปินมีผลงานเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ช่วยรักษาความเป็นเครือข่ายให้ยังคงอยู่ได้ เนื่องจากการติดตามศิลปินในช่วงที่ศิลปินมีผลงานเป็นการกระชับความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม ทำกิจกรรมด้วยกันเป็นกลุ่ม ได้รับความสุข และมีประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน การติดตามศิลปินเป็นกลุ่มนั้นช่วยสร้างความรู้สึกของ “ความเป็นพวกเดียวกัน” ให้เกิดขึ้นได้ในกลุ่มแฟนคลับ ซึ่งเมื่อแฟนคลับมีความรู้สึกว่าเขาเป็นพวกเดียวกันแล้วก็จะช่วยกันประคับประคองและธำรงรักษากลุ่มให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน

การสื่อสารในช่วงเวลาที่ศิลปินไม่มีผลงาน

ช่วงที่ศิลปินไม่มีผลงานเป็นกรณีศึกษากรณีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงกระบวนการสื่อสารในช่วงที่ไม่มีศิลปินเป็นศูนย์กลางของการรวมกลุ่มว่าเมื่อศิลปินไม่มีผลงาน ไม่มีกิจกรรมใด ๆ ให้ตามศิลปินไปตามที่ต่าง ๆ กลุ่มแฟนคลับจะมีการติดต่อสื่อสารกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจาะลึกแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ นั้นผู้วิจัยพบว่า แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะมีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอแม้ในช่วงที่ศิลปินไม่มีผลงาน โดยเนื้อหาที่นำมาสื่อสารกันอาจจะเปลี่ยนไป จากการพูดคุยเรื่องผลงานปัจจุบันของศิลปินและนัดกันไปตามศิลปิน ก็เปลี่ยนเป็นการพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ทั่วไป ผลงานในอดีตของศิลปิน ถามข่าวคราวของศิลปิน บทบาทของแฟนคลับในช่วงเวลานี้จึงต้องมีลักษณะในเชิงรุก (Active) มากขึ้น เข้าหาข่าวสารมากขึ้น นอกจากนี้แฟนคลับจะมีการนัดเจอกันเพื่อรับประทานอาหารเช้าหรือร้องคาราโอเกะด้วยกัน เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งในการไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันร่วมกันนั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีแต่เรื่องของธงไชย แมคอินไตย์เท่านั้น กล่าวคือ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับประทานอาหารเช้าร่วมกัน แฟนคลับก็จะพูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไปไม่ได้คุยกันแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับธงไชย แมคอินไตย์เท่านั้น หรือแม้แต่ในการไปร้องคาราโอเกะ กลุ่มแฟนคลับก็เลือกร้องเพลงของศิลปินที่หลากหลายไม่ได้จำเพาะเจาะจงว่าต้องร้องเพลงของธงไชย แมคอินไตย์ เท่านั้น เป็นต้น

ในช่วงที่ศิลปินไม่มีผลงานนี้เว็บไซต์นับเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญที่สุดช่องทางหนึ่ง กล่าวคือ ถึงแม้ว่าศิลปินจะไม่มีผลงานออกมา แต่แฟนคลับก็ยังสามารถคุยกันได้ผ่านทางเว็บไซต์ และเมื่อเว็บไซต์เริ่มหยุดนิ่ง ไม่มีการเขียนข้อความใหม่ ๆ มีคนเข้ามาน้อยลง เว็บไซต์เตอร์ก็จะคอยกระตุ้นให้มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เช่น โฟสต์กระทู้ใหม่ ๆ ให้ได้แสดงความคิดเห็นกัน หรือ โฟสต์รูปต่าง ๆ ให้ดู ส่วนแฟนคลับบางกลุ่มที่ไม่มีโอกาสได้เข้าเว็บไซต์บ่อย ๆ ก็จะฟังเพลง หรือ เอารูปเก่า ๆ มาดู เพื่อนึกถึงความประทับใจที่ผ่านมา ให้แฟนคลับทุกคนมีความรู้สึกว่ายาวไม่ได้ ต้องมีการติดต่อกันตลอดเวลา

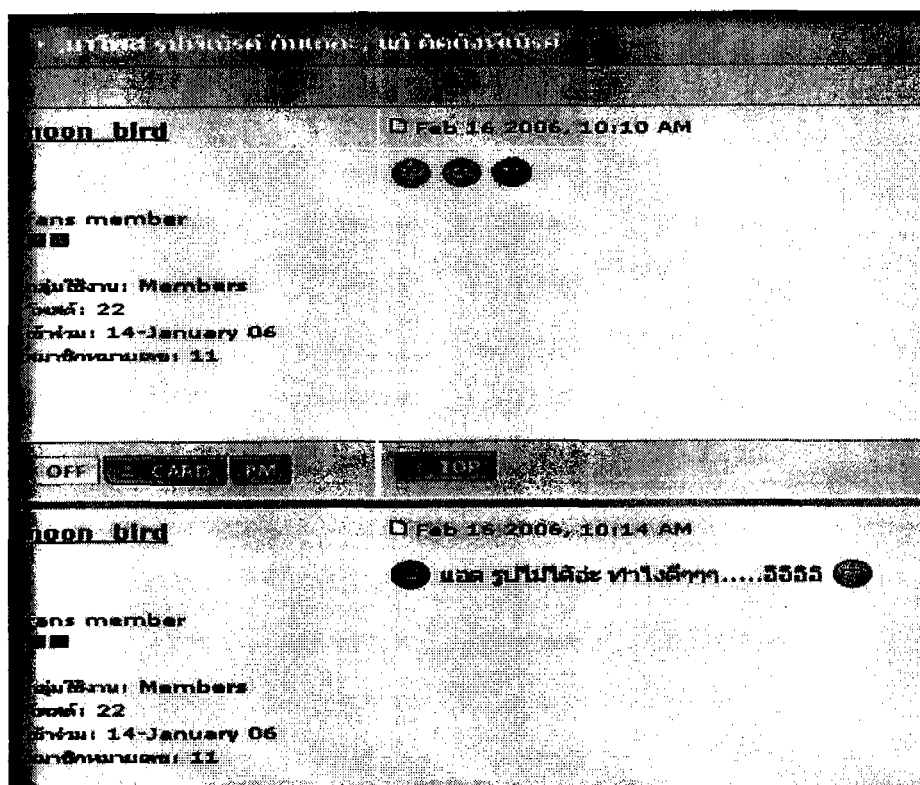
"เวลาพีเบิร์ดไม่มีงาน เว็บก็จะเงียบ ๆ บ้าง ก็ต้องกระตุ้นด้วยการเอารูปเก่า ๆ มาลง พอเอารูปมาลงก็จะมีคนตอบมาเรื่อย ๆ เว็บก็หายเหงา" (สุภัทรา พรเฉลิมพงศ์, สัมภาษณ์)

การนำรูปเก่า ๆ หรือนำเรื่องราวเก่า ๆ มาลงในเว็บไซต์ในช่วงที่ศิลปินไม่มีผลงาน เป็นการแสดงถึงความระลึกถึง เป็นการแปลงความรู้สึกจากความคิดถึงอยู่ในใจ ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อสื่อสารระหว่างกัน รวมทั้งแฟนคลับทุกคนยังสามารถสื่อสารความรู้สึกกลับออกมาเป็นรูปธรรมร่วมกันได้ด้วยการแสดงความคิดเห็นถึงรูปภาพเหล่านั้น หรือช่วยกันนำภาพเก่า ๆ ที่ตนมีมาแบ่งปันให้คนอื่น ๆ ได้ชม

“เวลาที่เบิร์ดไม่มีงานก็จะติดต่อกันนะ เป็นเพื่อนกันก็คุยกันตลอดอยู่แล้ว จะมีพูดถึงที่เบิร์ดว่าช่วงนี้ที่เบิร์ดจะทำอะไรอยู่ คุยกันในเว็บ เล่นกัน เวลาเจียบหน่อยก็จะมีอะไรมากระตุ้นจะได้ไม่ห่างหายไป” (บุญศรี ธนสารสุโรจน์, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 5.7

ภาพตัวอย่างกระทู้ในช่วงที่ศิลปินไม่มีผลงาน

ที่มา: www.birdalive.com

ภาพที่ 5.7 เป็นตัวอย่างกระทู้ที่แฟนคลับพูดคุยกันในช่วงเวลาที่ศิลปินไม่มีผลงาน โดยในภาพนี้เป็นหัวข้อกระทู้ว่า “มาโพสต์รูปที่เบิร์ดกันเถอะ แก่คิดถึงที่เบิร์ด” ซึ่งเป็นการนำภาพต่าง ๆ มาลงเพื่อแสดงถึงความคิดถึงที่มีต่อศิลปิน

การติดต่อกันผ่านทางเว็บไซต์หรือการนัดเจอกันในช่วงเวลาที่ศิลปินไม่มีผลงานนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยดำรงรักษาให้เครือข่ายแฟนคลับดำรงอยู่ได้ เนื่องจากการติดต่อกันทางเว็บไซต์เป็นการติดต่อกันอย่างเป็นประจำ ไม่ได้เป็นโอกาสพิเศษเหมือนอย่างเวลาที่ศิลปินไปออกรายการต่าง ๆ หรือมีคอนเสิร์ต ทำให้แฟนคลับสามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา เครือข่ายที่เกิดขึ้นจึงมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน

การสื่อสารในช่วงที่มีข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับศิลปิน

เมื่อศิลปินโด่งดังเป็นที่รู้จัก แน่นอนว่าข่าวคราวที่เกี่ยวกับศิลปินคนนั้นย่อมเป็นที่สนใจของคนในสังคม ทำให้บางครั้งอาจมีข่าวที่ไม่ดีออกมาบ้างเพื่อเรียกความสนใจจากคนในสังคม ในฐานะที่แฟนคลับเป็นกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปิน ผู้เป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญ ย่อมมีบทบาทในช่วงที่มีข่าวไม่ดีออกมา ดังนั้นการสื่อสารในช่วงที่มีข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินจึงเป็นช่วงที่ให้ทดสอบสายสัมพันธ์ของเครือข่ายว่ามีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสำรวจเว็บไซต์แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ผู้วิจัยพบว่าเมื่อมีข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินออกมา แฟนคลับแต่ละคนจะมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน เช่น บางคนจะส่งอีเมลไปถามผู้จัดการส่วนตัวของศิลปิน เพื่อถามถึงความจริงและหาข้อมูลมายืนยันจากบุคคลที่แฟนคลับเชื่อถือ เป็นการตรวจสอบข่าวจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งในกรณีของธงไชย แมคอินไตย์ “พีนกน้อย” นับเป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลมากต่อความคิดและความเชื่อของกลุ่มแฟนคลับ เมื่อมีข่าวที่ไม่ดีออกมาแฟนคลับหลาย ๆ คนจะรอคำตอบจากปาก “พีนกน้อย” และก็จะพากันเชื่อตามนั้น

“ตอนแรก ๆ โกรธมากเลย คิดว่ามันจริงหรือ ในใจคิดอยู่สองอย่างว่า ใช่/ไม่ใช่ มีสองความคิดในหัวเถียงกันตลอด จนส่งเมลไปหาพีนกน้อย พีนกน้อยก็ตอบกลับมาแล้วทำไมต้องคิดว่าเป็นพีเบิร์ดล่ะ เราก็เออเนอะ ถึงใช่/ไม่ใช่ ถ้าเราคิดว่าไม่ใช่ก็จบ เรามั่นใจในตัวพีเบิร์ดพอ” (สุภัทรา พรเฉลิมพงศ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้แฟนคลับบางคนจะใช้วิธีการโต้ตอบผ่านทางเว็บไซต์ เป็นการตอบโต้ข้อมูลที่ได้รับมา จากการสัมภาษณ์สมาชิกแฟนคลับคำตอบส่วนมากที่ผู้วิจัยได้รับก็คือ เมื่อมีข่าวที่ไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินออกมาแฟนคลับส่วนมากเลือกที่จะไม่ใส่ใจกับข่าวลือ เพราะเชื่อมั่นในตัวศิลปินที่ตนชื่นชอบและคิดว่าไม่ใช่ แต่เชื่อในสิ่งที่เห็นมากกว่า

“คนที่เป็แฟนคลับนาน ๆ จะเข้าใจในตัวพีเบิร์ด เชื่อมั่นในตัวพีเบิร์ด และไม่สนใจอะไร ยิ่งไ้ก็รักเหมือนเดิม แต่เด็กรุ่นใหม่จะมีมาแกข่าวบ้าง” (สุริกานต์ โตไทยะ, สัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าเมื่อมีข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินออกมาแฟนคลับจะมีวิธีการแสดงออกต่อสถานการณ์เหล่านี้แตกต่างกันไป ส่วนมากจะเป็นลักษณะของผู้รับสารที่เป็นผู้กระทำ (active role) มีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร (cross-check) มีการสอบถามไปยังแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (source of reference) หลาย ๆ แหล่ง ฯลฯ อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์เจาะลึกทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่าไม่ว่าจะมีข่าวสารที่ไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินออกมาอย่างไร ก็ไม่ได้ทำให้

แฟนคลับหวนไหวไปตามข้อมูลเหล่านั้น ข้อมูลใหม่ ๆ ไม่มีความสำคัญเท่ากับภาพลักษณ์ที่แฟนคลับได้ประกอบสร้างไว้แล้ว

การสื่อสารเพื่อสร้างความยั่งยืนของแฟนคลับ

เมื่อมีเว็บไซต์เกิดขึ้นแน่นอนว่าย่อมมีคนมากมายที่ต้องการเข้ามาเพื่อหาข่าวคราวเกี่ยวกับศิลปิน รวมไปถึงเข้ามาพูดคุยกันถึงเรื่องต่าง ๆ แต่เมื่อเว็บไซต์ดำเนินการมาระยะหนึ่งจำนวนคนเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ก็มีจำนวนมากขึ้น เมื่อคนมากขึ้นปัญหาก็มากขึ้นตามมา ทั้งปัญหาการเข้ามาของบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ บุคคลที่ต้องการเข้ามาสร้างความเสื่อมเสียให้กับศิลปิน เช่น เข้ามาโพสต์กระชู้ที่ใช้คำไม่สุภาพเพื่อต่อว่าศิลปิน หรือเข้ามาตั้งกระชู้ว่ากลุ่มแฟนคลับ เป็นต้น

นอกจากนี้ปัญหาที่พบยังรวมถึงปัญหาการสื่อสารที่ผิดพลาดระหว่างแฟนคลับด้วยกันเอง เช่น ปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับศิลปิน ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างกลุ่มแฟนคลับกลุ่มย่อยอันมีสาเหตุเนื่องมาจากแฟนคลับบางคนที่รักศิลปินแบบหวงแหน ไม่ยอมให้แฟนคลับกลุ่มอื่นเข้ามาใกล้ศิลปิน คอยกันที่ให้กับเพื่อนในกลุ่มตัวเอง หรือปิดข่าวที่ตนเองได้รับรู้มาให้รับรู้เฉพาะในกลุ่มเท่านั้น

เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นภายในเครือข่าย แฟนคลับแต่ละคนจึงต้องหาวิธีที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เครือข่ายดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

วิธีการแก้ปัญหาที่ขึ้นอยู่กับการจัดการที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเว็บไซต์ เนื่องจากเว็บไซต์เป็นพื้นที่สาธารณะใครก็สามารถเข้ามาเยี่ยมชมได้ ดังนั้นจึงมีทั้งคนที่หวังดีและหวังร้ายกับศิลปิน เมื่อมีคนเข้ามาเขียนข้อความที่ไม่สุภาพ หรือเขียนข้อความว่าร้ายศิลปิน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เว็บมาสเตอร์จะลบกระชู้เหล่านี้ออกไปเพื่อไม่ให้แฟนคลับคนอื่น ๆ ไปต่อความกับคนเหล่านั้น และเพื่อไม่ให้คนอื่นได้เห็นข้อความที่ไม่สมควร เว็บมาสเตอร์จึงเปรียบเสมือนเป็นผู้กั้นกรองข่าวสาร (gatekeeper) เป็นผู้เลือกสรรว่าข้อความใดควรนำมาลงในเว็บไซต์และข้อความใดควรลบออกไป ใช้วิธีการปิดกั้นข่าวสารบางอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

"ทำเว็บกับพี่สาว ดำเนินงานกัน 2 คน ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นก็จะเป็นพวกที่ชอบว่าพี่เบิร์ด และชอบว่าเรา 2 คน แต่กระชู้พวกนั้นเราจะลบออกอย่างรวดเร็ว เพราะไม่ต้องการให้ใครเข้ามาเห็น" (แคนนอน เงินพันธุ์วาทย์, สัมภาษณ์)

มากคนก็มากความ เว็บไซต์เราเป็นเว็บสาธารณะ เคยคิดแล้วว่าถ้าป้องกันแล้วจะเป็นยังไงไม่ป้องกันจะเป็นยังไง คนพวกนี้เดี๋ยวก็หายไปเอง ถ้ามาแก้มาตอบให้บางทีกระทู้ที่ยาวมันจะยิ่งได้ใจ อย่างเคยมีในเว็บพันทิพย์ มีคนมาว่าพีเบิร์ตแรง ๆ กระทุ้งนั้นก็มีคนมาช่วยกันตอบช่วยกันแก้เยอะมันก็ยิ่งยาว คนที่ว่าพีเบิร์ตคนนั้นก็มาตอบว่าไม่คิดเลยว่ากระทู้มันจะยาวขนาดนี้ หลัง ๆ เลยปล่อย ๆ ไป เดียวก็เงียบเอง (จุฑามาศ อุทัยธัน, สัมภาษณ์)

นอกจากปัญหาที่เกิดมาจากคนภายนอกแล้ว บางครั้งก็มีปัญหาความเข้าใจผิดภายในเครือข่ายแฟนคลับเอง ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการบางอย่างมาช่วยเยียวยาข้อขัดแย้งเหล่านั้นให้หมดไป ซึ่งตัวของสมาชิกแต่ละคนล้วนมีวิธีการและรูปแบบการแสดงออกที่แตกต่างกันไป แต่บุคคลที่มีบทบาทสำคัญคือ เว็บมาสเตอร์ ผู้ที่คอยดูแลเว็บไซต์และแก้ข้อขัดแย้งต่าง ๆ เช่น ปัญหาที่เกิดความไม่เข้าใจภายในเว็บไซต์แห่งหนึ่งเกี่ยวกับการแจ้งข่าวเกี่ยวกับศิลปินว่าจะให้ใครเป็นคนมาบอกข่าว เว็บมาสเตอร์จึงแก้ปัญหาด้วยการจัดสำรวจความคิดเห็นขึ้นในประเด็นที่ว่า

“คุณต้องการให้ใครเสนอข่าวในเว็บไซต์”

ฟैनอย และ เว็บมาสเตอร์

ชื่อสมาชิกแฟนคลับคนหนึ่ง

อื่น ๆ

เพื่อหาคำตอบว่าแฟนคลับโดยส่วนใหญ่ต้องการให้ใครเป็นผู้เสนอข่าวเพื่อหาทางแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับทุกฝ่าย ซึ่งแฟนคลับส่วนใหญ่ก็จะมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น เนื่องจากไม่ต้องการให้มีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างกลุ่ม จึงมีข้อสรุปที่ให้เว็บมาสเตอร์และฟैनอยเป็นผู้เสนอข่าว ส่วนสมาชิกที่เคยเสนอข่าวในเว็บไซต์นี้ให้หลีกเลี่ยงการเสนอข่าวในเว็บไซต์ดังกล่าว โดยอาจจะใช้เว็บไซต์อื่นเป็นพื้นที่ในการเสนอข่าวแทน เพื่อความสบายใจของทุก ๆ ฝ่าย ทำให้ปัญหาดังกล่าวยุติลงได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการใช้มติสาธารณะในการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ปัญหาของการที่เครือข่ายแบ่งออกเป็นเครือข่ายย่อย ๆ หลายกลุ่ม อาจทำให้เกิดการไม่ชอบใครเป็นการส่วนตัว ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม อันจะส่งผลให้แฟนคลับแต่ละกลุ่มไม่กล้าจะสื่อสารกัน หรือไม่กล้าเข้าไปหากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอาจส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายไม่ราบรื่น และจะทำให้เกิดผลกระทบต่อเครือข่ายในระยะยาวได้ ดังนั้นกระบวนการบางอย่างที่สมาชิกทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกันแก้ปัญหา จะช่วยเยียวยาและรักษาให้เครือข่ายกลับมามั่นคงและมีเสถียรภาพตามเดิม

การสื่อสารข้ามกลุ่มหรือเครือข่าย

นอกจากการสื่อสารในเวลาที่ศิลปินมีผลงาน ช่วงเวลาที่ศิลปินไม่มีผลงาน และช่วงเวลาวิกฤติเกี่ยวกับศิลปินแล้ว การสื่อสารในรูปแบบหนึ่งที่น่าจะมีส่วนสำคัญในการธำรงรักษาเครือข่ายก็คือ การสื่อสารข้ามกลุ่ม (inter-group communication)

ถึงแม้แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ในยุคแรก ๆ และยุคหลัง ๆ จะมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อันทำให้เครือข่ายแฟนคลับมีการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ หลายกลุ่ม แต่เครือข่ายใหญ่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากแฟนคลับภายในกลุ่มย่อย ๆ เหล่านั้นมีการสื่อสารระหว่างกลุ่มย่อยด้วยกัน ซึ่งการสื่อสารระหว่างกลุ่มนี้มักจะเกิดขึ้นในเว็บไซต์ แฟนคลับทุกคนสามารถพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันได้ นอกจากนี้แฟนคลับแต่ละกลุ่มจะสื่อสารพูดคุยกันเมื่อเจอกันตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกองถ่ายมิวสิกวิดีโอ การบันทึกเทปรายการโทรทัศน์ หรือตามคอนเสิร์ต ซึ่งสถานที่เหล่านี้เป็นสถานที่ที่แฟนคลับทุกกลุ่มใช้รวมตัวกัน

นอกจากนี้เครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ได้มีการสื่อสารระหว่างแฟนคลับในรุ่นแรก ๆ กับแฟนคลับรุ่นหลัง เนื่องจากแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์เป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายในช่วงอายุของแฟนคลับ ดังนั้นการรักษาเครือข่ายจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์อันดีระหว่างแฟนคลับทุกรุ่น ซึ่งแฟนคลับทุกรุ่นสามารถสื่อสารกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันผ่านทางเว็บไซต์ได้เช่นกัน

“เวลาเจอกันก็จะทักกันตลอดถึงแม้จะไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน อย่างพวกพี่ที่เป็นแฟนคลับมานานหลัง ๆ ก็ไม่ค่อยได้ตาม แต่เวลาเจอกันตามคอนเสิร์ตก็จะเข้าไปทักทายและก็คุยกัน” (สุภัทราพรเฉลิมพงศ์, สัมภาษณ์)

การสื่อสารข้ามกลุ่มนี้เองที่จะช่วยเสริมความเข้มแข็งของเครือข่าย ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ กล่าวคือ มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางด้านข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น เป็นการขยายพื้นที่ของอัตลักษณ์ความเป็นแฟนคลับออกไป รวมทั้งเป็นการสร้างพลังการต่อรองกับกลุ่มคนภายนอกมากขึ้น เป็นต้น

จากแนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสารได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่มีความสำคัญในการสื่อสาร ซึ่งในการสื่อสารข้ามกลุ่มนี้ภายในเครือข่ายการสื่อสารของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะมีบุคคลหลายฝ่ายที่มีบทบาทแตกต่างกันไป กล่าวคือ แฟนคลับโดยทั่วไปจะมีบทบาทเป็น “membership” คือเป็นบุคคลที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายที่จะสื่อสารกันในเว็บไซต์และพูดคุยเมื่อพบกันตามสถานที่ต่าง ๆ เว็บไซต์เตอร์เว็บไซต์แฟนคลับจะมีบทบาทเป็น “Liaison” ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก เนื่องจาก

เป็นเหมือนศูนย์กลางของเว็บไซต์ที่สมาชิกทุกคนสามารถติดต่อกับเว็บมาสเตอร์ได้โดยผ่านทางอีเมล นอกจากนี้ในบางครั้งเว็บมาสเตอร์จะมีบทบาทเป็น "boundary spanning" คือบางครั้งเว็บมาสเตอร์จะต้องนำข่าวสารภายในกลุ่มของตนไปเผยแพร่สู่สังคมภายนอกเมื่อมีสื่อมวลชนมาสัมภาษณ์หรือมาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มแฟนคลับ ส่วนผู้ที่มีบทบาทเป็น "isolated" ก็คือกลุ่มแฟนคลับแบบปัจเจกบุคคลที่ชื่นชอบธงไชย แมคอินไตย์แบบเงียบ ๆ ไม่มีการรวมกลุ่ม ซึ่งปัจเจกบุคคลเหล่านี้จะสื่อสารกับแฟนคลับคนอื่น ๆ ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับแฟนคลับคนอื่น ๆ

นอกจากนี้สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสารของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์อีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ที่มีบทบาทเป็น "Liaison" คือเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแฟนคลับหลายกลุ่ม แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดเลย ซึ่งในเครือข่ายของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์นี้ "พีนกน้อย" (ผู้จัดการส่วนตัวของธงไชย แมคอินไตย์) นับว่าเป็นตัวกลางที่คอยเชื่อมโยงแฟนคลับทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน โดยจะให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นแหล่งข่าวที่สมาชิกแฟนคลับทุกคนเชื่อถือ จะเห็นได้ว่าในเครือข่ายการสื่อสารของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์นั้นจะมีทั้งเว็บมาสเตอร์และพีนกน้อยที่มีบทบาทเป็น "Liaison" ที่ช่วยเชื่อมโยงแฟนคลับทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน

อย่างไรก็ดีบทบาทแต่ละบทบาทที่กล่าวมาข้างต้นนั้นล้วนแต่มีความสำคัญที่จะทำให้เครือข่ายการสื่อสารของแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ดำเนินการได้อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพมายาวนาน

ในเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ นอกจากจะมีมิติในด้านการธำรงรักษาเครือข่ายแล้วยังมีมิติของความเปลี่ยนแปลงอีกด้วย เนื่องจากเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นเครือข่ายแฟนคลับที่เกิดขึ้นในยุคแรก ๆ กับแฟนคลับรุ่นหลังย่อมมีทั้งความเหมือนและความต่าง ซึ่งความแตกต่างระหว่างกลุ่มแฟนคลับแต่ละกลุ่มนั้นมีสาเหตุมาจากช่วงเวลาและช่องทางการสื่อสารที่เปลี่ยนไป ซึ่งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้สามารถสรุปออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมของแฟนคลับ แฟนคลับในแต่ละยุคมีพฤติกรรมการแสดงออกถึงการเป็นแฟนคลับที่แตกต่างกันไป ในช่วงแรกแฟนคลับส่วนมากจะมีพฤติกรรมในลักษณะของการแอบชอบอย่างเงียบ ๆ เนื่องจากไม่มีการสื่อสารระหว่างกัน จึงไม่ทราบว่าใครชอบศิลปินคนเดียวกับตนบ้าง พฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงเป็นการติดตามผลงานผ่านทางสื่อมวลชน มีการติดตามศิลปินไปตามสถานที่ต่าง ๆ บ้างเมื่อมีโอกาส แต่ไม่ได้สื่อสารกับแฟนคลับคนอื่น ๆ มากนัก ต่อมาเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างอินเทอร์เน็ตก้าวเข้ามา แฟนคลับจึงเริ่มมีการสื่อสารระหว่างกัน

มากขึ้น มีการรวมกลุ่มกันมากขึ้น ทำให้แฟนคลับรุ่นหลังมีการแสดงออกมากขึ้น เนื่องจากการรวมกลุ่มจึงทำให้มีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น

2. ช่องทางการสื่อสาร แฟนคลับในยุคแรกไม่มีการสื่อสารระหว่างกันมากนัก อาจจะเป็นเพียงการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยการทักทายเมื่อพบกันตามสถานที่ต่าง ๆ อย่างคอนเสิร์ต หรือกองถ่ายรายการโทรทัศน์ แต่เมื่อมีเว็บไซต์แฟนคลับเกิดขึ้น แฟนคลับจึงสื่อสารกันมากขึ้น มีการสื่อสารกันผ่านทางเว็บไซต์เป็นประจำ ซึ่งแฟนคลับในรุ่นแรก ๆ ก็ปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้วยการเข้ามาพูดคุยกับแฟนคลับคนอื่น ๆ ในเว็บไซต์บ้าง

3. การรวมกลุ่มของแฟนคลับ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าแฟนคลับรุ่นแรก ๆ ไม่มีการสื่อสารระหว่างแฟนคลับมากนัก ดังนั้นจึงไม่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จนกระทั่งเกิดเว็บไซต์แฟนคลับจึงเริ่มมีการนัดรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปินอย่างการรวมตัวกันไปชมคอนเสิร์ต การรวมตัวกันไปตามศิลปินตามสถานที่ต่าง ๆ หรือกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างการนัดกันไปรับประทานอาหาร การร้องคาราโอเกะ ซึ่งการรวมกลุ่มนี้เองที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในเครือข่ายมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะมีการสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อสานสัมพันธ์และวางรากฐานที่พร้อมจะติดต่อกันได้เมื่อต้องการความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อให้เครือข่ายมีการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารกับเครือข่ายภายนอก เช่น ตัวศิลปิน ผู้จัดการส่วนตัว ค่ายเพลง เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายแฟนคลับกับเครือข่ายภายนอก ซึ่งการสร้างสายสัมพันธ์ทางสังคมนี้ คุณพรพิชิต พัฒนถาบุตร หรือ พี่นกน้อย ผู้จัดการส่วนตัวของธงไชย แมคอินไตย์ นับเป็นตัวกลางระหว่างเครือข่ายที่สำคัญ กล่าวคือ พี่นกน้อยจะเป็นตัวกลางระหว่างแฟนคลับกับพีเบิร์ด จะคอยสื่อสารพูดคุยกับแฟนคลับ เวลาแฟนคลับมีของมาให้ก็จะฝากไว้ที่พี่นกน้อย เป็นคนกลางที่น่ารัก คอยแก้ปัญหาต่าง ๆ แฟนคลับของพีเบิร์ดทุกคนจะประทับใจในตัวพี่นกน้อยและกลายเป็นแฟนคลับพี่นกน้อยไปด้วยโดยปริยาย จนถึงขั้นมีการจัดตั้งนกน้อยแฟนคลับขึ้นมา ในเว็บ bbbird.com เพราะเห็นว่ามีคนประทับใจและถามถึงเรื่องของพี่นกน้อยค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตามแม้ว่าเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะมีกระบวนการในการธำรงรักษาเครือข่ายให้คงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน แต่ก็ยังมีผู้ที่เคยเป็นแฟนคลับบางส่วนลดบทบาทการเป็นแฟนคลับของตนเองลงไป ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มแฟนคลับพบว่า แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ อาจมีการถอนตัวออกไปบ้างเนื่องด้วยเหตุผลหลาย ๆ อย่าง เช่น บางคนไปตามนักร้องคนอื่น ๆ ที่เข้าถึงง่ายกว่า เจอตัวได้ง่ายกว่า แต่จากคำสัมภาษณ์ของแฟนคลับส่วนใหญ่จะอธิบาย

ว่า แฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ จะไม่มีการถอนตัวแต่อาจจะตามได้น้อยลงเพราะเหตุผลส่วนตัว เรื่องการงาน เรื่องสุขภาพ

"ไม่มีการถอนตัวแต่ไม่ว่า ไม่มีเวลามาตามไม่ได้มากกว่า แต่ถึงไม่มานานที่เบิร์ดก็ทำได้" (ศิริรัตน์ อุทกเชยว, สัมภาษณ์)

"เคยคุยกับพี่คนนึงเค้าบอกว่าห่างไปด้วยภารกิจและวัย แต่ใจก็ยังรักพี่เบิร์ดเหมือนเดิม ค่ะ" (นันทวดี เนียมนุ้ย, สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้ถามแฟนคลับแต่ละคนว่ารู้สึกอย่างไรเมื่อมีคนที่เคยเป็นแฟนคลับแล้วถอนตัวจากการเป็นแฟนคลับไป คำตอบที่ได้รับนั้นแฟนคลับทุกคนตอบตรงกันว่าเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่จะชอบหรือไม่ชอบ แต่ถ้าถามจะคิดว่าเป็นเพราะเรื่องส่วนตัวทางด้านการงานและครอบครัวมากกว่า

"ไม่คิดอะไรมากค่ะ เพราะบางคนไม่ใช่เลิกเป็น เพียงแต่ด้วยหน้าที่การงาน และครอบครัว ทำให้ไม่สามารถติดตามได้อย่างใกล้ชิดเท่านั้นเอง ยังไม่เคยเห็นใคร "เลิก" เป็นเลยค่ะ" (สุภัทรา พรเฉลิมพงศ์, สัมภาษณ์)

จะเห็นได้ว่าเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ ที่เกิดขึ้นนั้นมีกระบวนการสื่อสารเข้ามาช่วยสานความสัมพันธ์และช่วยเยียวยาปัญหาต่าง ๆ ภายในเครือข่ายทั้งในระบะการก่อตัว การทำหน้าที่ และการธำรงรักษา ซึ่งในระบะการก่อตัวนั้นแฟนคลับแต่ละคนมีเส้นทางแห่งการก้าวสู่ความเป็นแฟนคลับที่แตกต่างกัน คือก้าวเข้าสู่การเป็นแฟนคลับตั้งแต่ธงไชย แมคอินไตย์เป็นนักแสดง นักร้อง หรือแฟนคลับกลุ่มหลังที่ชอบตามบุคคลในครอบครัว แต่เมื่อก้าวเข้ามาเป็นแฟนคลับแล้วบทบาทในการทำหน้าที่และการธำรงรักษาเครือข่ายของแฟนคลับทุกกลุ่มจะคล้ายคลึงกัน เนื่องจากการทำหน้าที่และการธำรงรักษาเครือข่ายเป็นส่วนสำคัญที่แฟนคลับทุกคนจะต้องตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่แฟนคลับทุกคนจะต้องช่วยกัน เพื่อให้เครือข่ายแฟนคลับและศิลปินที่ตนชื่นชอบยังคงอยู่ได้อย่างยาวนาน ไม่ล่มสลายไปตามกาลเวลา ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการดำรงอยู่ของเครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

ปัจจัยด้านศิลปิน ศิลปินนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แฟนคลับเกิดความประทับใจและติดตามผลงานมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปินนั้นไม่ว่าจะเป็นภาพที่ค่ายเพลงสร้างขึ้นให้แฟนคลับเกิดความประทับใจในเริ่มแรก มาจนถึงตัวตนจริง ๆ ของศิลปินที่น่ารัก อ่อนนุ เป็นกันเอง ก็ล้วนแต่เป็นส่วนสำคัญที่สร้างความรู้สึกที่ดีให้กับแฟนคลับทั้งสิ้น ทำให้แฟนคลับยังคงรักและศรัทธาในตัวศิลปิน แม้ว่าเวลาจะผ่านมานานกว่า 20 ปีแล้วก็ตาม

ปัจจัยด้านค่ายเพลง ค่ายเพลงนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำรงอยู่ของแฟนคลับ เริ่มตั้งแต่การสร้างภาพลักษณ์ขึ้นมาให้ตรงใจกลุ่มผู้บริโภค อันทำให้เกิดความประทับใจ

ในเริ่มแรก โดยค่ายเพลงได้ใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการสร้างธงไชย แมคอินไตย์ ให้เป็นภาพของผู้ชายที่อบอุ่น เป็นกันเอง สร้างภาพของลูกที่กตัญญูด้วยการนำคุณแม่ของเบิร์ดมาขึ้นคอนเสิร์ตแบบเบิร์ด ๆ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้ชม ต่อมาค่ายเพลงจะใช้การส่งเสริมการขาย โฆษณา ผลงานของศิลปินผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่กลุ่มแฟนคลับ นอกจากนี้ค่ายเพลงยังให้ความสำคัญกับศิลปินด้วยการสร้างผลงานอย่างต่อเนื่องทำให้แฟนคลับรู้สึกว่าคุณศิลปินไม่เคยห่างหายไปไหน ช่วงที่ไม่มีผลงานนาน ๆ ทางค่ายเพลงก็จะส่งข่าวเป็นระยะ ๆ ว่ากำลังเตรียมงานอยู่ทำให้แฟนคลับรอคอยผลงานของคุณศิลปิน และช่วยกันสนับสนุนศิลปินต่อไป

ปัจจัยด้านเวลา เครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์มีการสื่อสารผ่านทางช่องทางที่หลากหลาย ดังนั้นภายในเครือข่ายนี้จึงมีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งระยะเวลาความถี่ที่บ่อย ๆ นี้เองที่จะทำให้เครือข่ายแฟนคลับดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

ปัจจัยด้านพื้นที่ในการสื่อสาร แฟนคลับมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งความสะดวกในการหาพื้นที่การสื่อสารนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เครือข่ายแฟนคลับมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง พื้นที่การสื่อสารอย่างคอนเสิร์ต พื้นที่ในรายการโทรทัศน์ หรือกองถ่ายมิวสิกวิดีโอ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้แฟนคลับได้สื่อสารกัน และรวมกลุ่มกันในพื้นที่ของสังคม นอกจากนี้ในสังคมเสมือนอย่างโลกอินเทอร์เน็ตก็นับว่าเป็นพื้นที่การสื่อสารที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน ทำให้แฟนคลับมีพื้นที่ในการสื่อสารระหว่างแฟนคลับด้วยกัน โดยเฉพาะ ซึ่งการรวมกลุ่มกันนี้เป็นการสร้างกลุ่มขึ้นมาเพื่อให้มีการสร้างความหมายร่วมกัน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เกิดขึ้น เป็นสายสัมพันธ์เส้นใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม

ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเสถียรภาพให้กับเครือข่าย ทำให้เครือข่ายแฟนคลับธงไชย แมคอินไตย์ดำรงอยู่มาได้อย่างยาวนาน